

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

דין-וחשבון שנתי תשס"ה 2004/2005

מוגש מטעם מועצת האקדמיה לאסיפה הכללית
של האקדמיה לפי סעיף 11 לחוק
האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
תשכ"א/1961

פרופ' מנחם יערי
נשיא האקדמיה

העורכת אביטל בר
עורכת-משנה גליה פינצי
עורכת לשונית אהובה סתיו

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040
טלפון 02-5676222, פקסימיליה 02-5676242
דואר אלקטרוני: avital@academy.ac.il
אינטרנט: www.academy.ac.il

עיצוב, סדר והפקה: אמיתי עיצוב והפקה 02-6512233

התוכן

מבוא

5	ייסודה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
7	מועצת האקדמיה, מנהל האקדמיה
8	נושאי משרות בעבר ובהווה
9	חברי האקדמיה
15	רשימת מקבלי הפרסים וציוני הכבוד תשס"ה
17	על חברים שנפטרו

דו"ח פעילות

1. פעילות מועצת האקדמיה והאסיפה הכללית

18	1.1 מינוי מועצה חדשה
18	1.2 מינוי חברים חדשים
18	1.3 ועידות תלמידי מחקר
18	1.4 מפעל מלגות אדאמס לתלמידי מחקר

2. הפעילות המדעית

19	2.1 סיוע וייעוץ לגורמי ממשל בישראל
19	2.2 היזמה למחקר יישומי בחינוך
20	2.3 המרכז לקידום המדע
20	2.4 הפורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח (תל"ים)
20	2.5 הקרן הלאומית למדע
21	2.6 תכנית ביכורה
21	2.7 חקר גנום האדם
22	2.8 הוועדה המייעצת לביואתיקה
22	2.9 קרינת סינכרוטרון
22	2.10 פיזיקה של אנרגיות גבוהות
23	2.11 קרן בת-שבע דה-רוטשילד לקידום המדע בישראל
23	2.12 אוספי הטבע הלאומיים למחקר
23	2.13 מלגות, מענקים ופרסים

3. הפעילות במדעי הרוח והוצאת הספרים

25	3.1 המפעלים
27	3.2 הוצאת הספרים
28	3.3 בדיקת תחום ההיסטוריה
29	3.4 פורום צעירי מדעי הרוח והחברה

4. הרצאות ואירועים בבית האקדמיה

5. קשרים בין-לאומיים

34	
35	5.1 קשרי מדע עם מדינות ועם אקדמיות למדעים
39	5.2 קשרים עם מוסדות בין-לאומיים

44	6. תקציב האקדמיה
45	7. ועדות האקדמיה
47	8. נציגות בגופים ובמוסדות חיצוניים
	9. נספחים
48	9.1 חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
50	9.2 תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
54	10. חברים שנפטרו

ייסודה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

בראשית שנות החמישים החלו לדון במשרד החינוך והתרבות על אפשרות הקמתן של שתי אקדמיות: האחת למדעי הרוח והאחרת למדעי הטבע. בשנת 1955 הוקמה ועדה בראשותו של שר החינוך, פרופ' בן-ציון דינור, ובהשתתפותם של אחדים מבכירי המדענים, והיא דנה בהצעות להקמת האקדמיות. הוועדה המליצה לפני הממשלה לפתוח בצעדים לקראת הקמתה של 'פרה-אקדמיה'. הממשלה קיבלה את ההצעה, אולם ההתנגדות שהתעוררה בכנסת הביאה לגיזתה. באותה השנה פנתה משפחת ון ליר לממשלת ישראל והציעה להקים בירושלים 'מרכז לקידום התרבות' שימשש מקום מפגש לאנשי מדע, לאנשי רוח, להוגי דעות ולאנשי אמנות. ההצעה נידונה בממשלה בדצמבר 1955 ואושרה. בהחלטה נאמר ש'המרכז לקידום התרבות יאכסן את האקדמיה ללשון העברית ואת האקדמיות (העתידות לקום) למדעי רוח וטבע ולאמנויות ומטרותיה תהיה 'ריכוז הישגי המחקר האקדמי הגבוה'. בעקבות ההחלטה הקצתה הממשלה את חלקת הקרקע שעליה עומדים היום האקדמיה למדעים ומוסד ון ליר. ואולם, עקב ההסתעגויות שנתעוררו באותה התקופה מהקמת האקדמיה שינתה הממשלה את החלטתה, ובנוסח המתוקן של החלטה מ-8 במרס 1956 הושמט הסעיף הקובע כי המרכז יאכסן את האקדמיות הלאומיות.

על אף נסיגתה של הממשלה מהחלטתה הראשונה נמשכו המאמצים להקים את האקדמיה. בראש היוזמים עמד פרופ' אהרן קציר. הוא הציג לפני דוד בן-גוריון את תכניתו להקים שתי אקדמיות, שתפקידן יהיה, בין השאר, לרכז את הדגולים שבין אנשי הרוח, המלומדים, המדענים והאמנים בישראל; להשתתף בתכנון המדעי-הלאומי של פיתוח הארץ; לייצג את ישראל בפורום של המדע הבין-לאומי; לקיים מגע מתמיד עם הגופים המקבילים בחוץ-לארץ; לקיים פעולות אחרות בעלות אופי אקדמי או חינוכי. דוד בן-גוריון נתן את ברכתו להצעה.

לאחר פגישת הכנה של פרופ' אהרן קציר עם רקטור האוניברסיטה העברית ונשיא הטכניון, שנדונו בה הצעותיו של קציר, זימן דוד בן-גוריון ב-28 בנובמבר 1957 דיון בפורום רחב כדי ללבן את הבעיות הכרוכות בייסוד האקדמיה. בדיון השתתפו גם שר החינוך והתרבות דאז, זלמן ארן, שר החינוך לשעבר, פרופ' בן-ציון דינור, ופרופסורים מן המוסדות להשכלה גבוהה. הדיון נסב על אופייה של האקדמיה ועל תפקידיה, וגם הובאו נימוקים בעד ונגד הקמתה. בסיכום הדיון הוחלט על הקמת ועדה מכינה לקראת הקמת האקדמיה, אף כי נשארו בעינם חילוקי הדעות וההיסוסים בקרב משתתפי הדיון בקשר להקמתו של מוסד מעין אקדמיה.

ביוני 1958 נתמנתה ועדה שמתפקידה היה להציע רשימת מועמדים לוועדה המכינה. ועדה זו חרגה מן התפקיד שהוטל עליה והכינה גם טיוטה של הצעת החלטה בדבר הקמת 'בית ועד' או 'אקדמיה'. באוקטובר 1958 הגיש שר החינוך והתרבות את ההצעה לפני הממשלה, והיא אושרה ב-9 בנובמבר 1958. לפי ההצעה ייפתה הממשלה את כוחם של ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות למנות ועד מכין להקמת 'בית ועד' (אקדמיה) למדעי הרוח והטבע, שישבו בו אנשי המדע הדגולים במדינה. ב-17 בדצמבר 1958 פנה דוד בן-גוריון אל אנשי המדע והרוח שהוועדה המליצה עליהם והזמינם לשמש חברים בוועדה המכינה להקמת האקדמיה.

אלה חברי הוועדה המכינה:

שאול אדלר, אריה דבורצקי, ברנרד צונדק, יואל רקח, אפרים א' אורבך, בן-ציון דינור, נפתלי ה' טורסיני, ליאון מאיר, יעקב פולוצקי, נתן רוטנשטרייך, גרשם שלום, פרנץ אולנדורף, נתן רוזן, מרכוס רינר, יצחק ברנבלום, אהרן קציר

חברי כבוד:

חנוך אלבק, מרטין בובר, יצחק פ' בער, שמואל ה' ברגמן, משה צ' סגל, יחזקאל קויפמן

מתפקידה של הוועדה המכינה היה לעבד תקנון ליבית הוועד. ואמנם בישיבתה הראשונה של הוועדה, ב-6 בינואר 1959, נקבעה ועדה להצעת תקנון. הצעת התקנון עובדה במהלך שישה חודשים וב-12 ביולי 1959 אישרה אותה מליאת הוועדה המכינה. תקנון זה היה 'תקנון האקדמיה הלאומית למדעים', והוא אושר בממשלה ב-13 בספטמבר 1959. כך נוסדה האקדמיה למעשה ונתאפשר לה להתחיל בפעילותה. ב-27 בדצמבר 1959 נתכנסה הוועדה המכינה בראשותו של מרטין בובר והכריזה על הקמת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. חבריה הראשונים היו חברי הוועדה המכינה.

ב-23 בפברואר 1960 התקיימה ישיבתה הראשונה של האסיפה הכללית של האקדמיה בהשתתפות ראש הממשלה דאז, דוד בן-גוריון, יושב-הראש, ובאספה זו נבחרו פרופ' מרטין בובר לנשיא האקדמיה ופרופ' אהרן קציר לסגן הנשיא.

נשאר עוד לעגן את מעמדה של האקדמיה הלאומית למדעים בחוק המדינה. ועדת השרים לענייני חקיקה הכינה בשיתוף עם חברי האקדמיה, הפרופסורים אהרן קציר וגרשם שלום, הצעת חוק לאקדמיה. ב-14 ביוני 1961 אישרה הכנסת את 'חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשכ"א/1961'.

במרס 1962 נתפרסם ברשומות 'תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים', לאחר שהאספה הכללית של האקדמיה אישרה אותו.

אלה מטרות האקדמיה ותפקידיה*:

1. לרכז בתוכה כחברים מטובי אישי המדע תושבי ישראל;
2. לטפח ולקדם פעילות מדעית;
3. ליעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית;
4. לקיים מגע עם גופים מקבילים בחוץ-לארץ;
5. לפעול בייצוג המדע הישראלי במוסדות ובכינוסים בין-לאומיים, מתוך תיאום עם מוסדות המדינה;
6. לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע;
7. לעסוק בכל פעילות אחרת שיש בה כדי לשמש את המטרות האמורות.

* על-פי חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשכ"א/1961.

מנהל האקדמיה

ד"ר מאיר צדוק
המנהל הכללי

יוסף לנץ
הסמנכ"ל לכספים ולמנהל

בוב לפידות
ראש האגף לקשרים בין-לאומיים
ורכז החטיבה למדעי הרוח

ד"ר יוסי סגל
רכז החטיבה למדעי הטבע

אביטל בר
הדוברת ומנהלת קשרי ציבור

מועצת האקדמיה תשס"ה

פרופ' מנחם יערי
הנשיא

פרופ' רות ארנון
סגנית הנשיא

פרופ' אלכסנדר לויצקי
יו"ר החטיבה למדעי הטבע

פרופ' בנימין ז' קדר
יו"ר החטיבה למדעי הרוח

פרופ' יעקב זיו
הנשיא לשעבר

ד"ר מאיר צדוק
מנהל האקדמיה

נושאי משרות בעבר ובהווה

נשיאי האקדמיה

2004-	פרופ' מנחם יערי
2004-1995	פרופ' יעקב זיו
1995-1986	פרופ' יהושע יורטנר
1986-1980	פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל
1980-1974	פרופ' אריה דבורצקי
1974-1968	פרופ' גרשם שלום ז"ל
1968-1962	פרופ' אהרן קציר ז"ל
1962-1960	פרופ' מרטין בובר ז"ל

סגני נשיא

2004-	פרופ' רות ארנון
2004-1995	פרופ' חיים תדמור
1995-1994	פרופ' מנחם יערי
1993-1986	פרופ' נתן רוטנשטרייך ז"ל
1986-1980	פרופ' יהושע יורטנר
1980-1974	פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל
1974-1968	פרופ' אריה דבורצקי
1968-1962	פרופ' גרשם שלום ז"ל
1962-1960	פרופ' אהרן קציר ז"ל

יושבי-ראש החטיבה למדעי הרוח

2001-	פרופ' בנימין ז' קדר
2001-1995	פרופ' שאול שקד
1995-1989	פרופ' יהושע בלאו
1989-1986	פרופ' אהרן ברק
1986-1983	פרופ' נתן רוטנשטרייך ז"ל
1983-1980	פרופ' דן פטינקין ז"ל
1980-1974	פרופ' נתן רוטנשטרייך ז"ל
1974-1969	פרופ' יהושע פראוור ז"ל
1969-1963	פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל
1962-1960	פרופ' גרשם שלום ז"ל

יושבי-ראש החטיבה למדעי הטבע

2004-	פרופ' אלכסנדר לויצקי
2004-2001	פרופ' דן שכטמן
2001-1995	פרופ' רות ארנון
1995-1992	פרופ' יעקב זיו
1992-1989	פרופ' יצחק שטיינברג
1989-1986	פרופ' ישראל דוסטרובסקי
1986-1980	פרופ' שמשון אברהם עמיצור ז"ל
1980-1974	פרופ' יגאל תלמי
1974-1968	פרופ' ארנסט דוד ברגמן ז"ל
1968-1963	פרופ' אריה דבורצקי
1963-1960	פרופ' יואל רקח ז"ל

חברי האקדמיה

החטיבה למדעי הטבע

שנת בחירה	פרופסור	שמואל
תשכ"ד/1964	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אגמון, שמואל
תשי"ן/1990	פרופסור לפיזיקה, אוניברסיטת תל-אביב	אהרונוב, יקיר
תשנ"ז/1997	פרופסור למתמטיקה, אוניברסיטת תל-אביב	אלון, נוגה
תשס"ב/2002	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע, רחובות	אמרי, יוסף
תשי"ן/1990	פרופסור לאימונולוגיה כימית, מכון ויצמן למדע, רחובות	ארנון, רות
תשנ"ג/1993	פרופסור לביוכימיה חקלאית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בירק, יהודית
תש"ס/2000	פרופסור לגאופיזיקה, אוניברסיטת תל-אביב	בן-אברהם, צבי
תשנ"ז/1997	פרופסור לפיזיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בקנשטיין, יעקב
תשס"ב/2002	פרופסור למתמטיקה, אוניברסיטת תל-אביב	ברנשטיין, יוסף
תשנ"ט/1999	פרופסור לגנטיקה מולקולרית, מכון ויצמן למדע, רחובות	גרון, יורם
תשנ"ח/1998	פרופסור לנוירוביולוגיה, מכון ויצמן למדע, רחובות	גרינולד, עמירם
תש"ך/1959	פרופסור-מכון למתמטיקה, מכון ויצמן למדע, רחובות	דבורצקי, אריה
תשמ"ב/1982	פרופסור-מכון לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע, רחובות	דוסטרובסקי, ישראל
תשל"ח/1978	פרופסור-מכון לפיזיקה, מכון ויצמן למדע, רחובות	הררי, חיים
תש"ס/2000	פרופסור-מחקר לביוכימיה, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	הרשקו, אברהם
תשס"ב/2002	פרופסור לכימיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	וילנר, איתמר

החטיבה למדעי הרוח

שנת בחירה		
תשמ"ט/1989	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אומן, ישראל
תשנ"ו/1996	פרופסור להיסטוריה, אוניברסיטת תל-אביב	איזק, בנימין
תשכ"ה/1965	פרופסור לסוציולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אייזנשטדט, שמואל נח
תשנ"ב/1992	פרופסור למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים	אנגלרד, יצחק
תש"ס/2000	פרופסור לחקר השואה, האוניברסיטה העברית בירושלים	באואר, יהודה
תשמ"א/1981	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	ביינארט, חיים
תשס"ג/2003	פרופסור לקודיקולוגיה ופלאוגרפיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בית-אריה, מלאכי
תשכ"ח/1968	פרופסור ללשון וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בלאו, יהושע
תשכ"ו/1966	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בן-חיים, זאב
תשל"ו/1975	פרופסור למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברק, אהרון
תשנ"ו/1996	פרופסור לבלשנות ושפות שמיות, האוניברסיטה העברית בירושלים	גולדנברג, גדעון
תשנ"ט/1999	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	גרוסמן, אברהם
תשנ"ג/1993	פרופסור לספרות אנגלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	דלסקי, הלל

תשמ"ח/1988	פרופסור לכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב	הלפמן, אלחנן
תשנ"ח/1998	פרופסור לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	הנדלמן, דון
תשנ"ו/1996	פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים	הרן, מנחם
תשנ"ב/1991	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	ייבין, ישראל
תשנ"ב/1991	פרופסור לכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	יערי, מנחם
תשס"ד/2004	פרופסור למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב	כהן, נילי
תשמ"ו/1986	פרופסור לספרות אנגלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	נבו, רות
תשנ"ב/1992	פרופסור לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה	נבון, דוד
תשנ"ה/1994	פרופסור לאפיגרפיה ופאלאוגרפיה שמית-מערבית עתיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	נוה, יוסף
תשמ"ד/1984	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	פליישר, עזרא
תשנ"ה/1995	פרופסור למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב	פרידמן, דניאל
תשנ"ט/1999	פרופסור ללימודי האסלאם, האוניברסיטה העברית בירושלים	פרידמן, יוחנן
תשס"א/2001	פרופסור לתלמוד, אוניברסיטת תל-אביב	פרידמן, מרדכי עקיבא

תשס"א/2001	פרופסור לארכאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	צפריר, יורם
תשנ"ח/1998	פרופסור להיסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים	קדר, בנימין זאב
תשנ"ג/1993	פרופסור ללימודי אסיה ואפריקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	קולברג, איתן
תשנ"ה/1994	פרופסור להיסטוריה של רוסיה ומזרח-אירופה ותרבותם, אוניברסיטת תל-אביב	קונפינו, מיכאל
תשס"ב/2002	פרופסור לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה	קוריאט, אשר
תשל"ו/1975	פרופסור ללשון וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית בירושלים	קיסטר, מאיר יעקב
תשס"ד/2004	פרופסור להיסטוריה ולתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	קפלן, יוסף
תשנ"ה/1995	פרופסור לכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב	רובינשטיין, אריאל
תשמ"ח/1988	פרופסור ללימודים הודיים, האוניברסיטה העברית בירושלים	שולמן, דוד
תש"ס/2000	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	שקד, גרשון
תשמ"ו/1986	פרופסור ללימודים אירניים ולמדעי הדתות, האוניברסיטה העברית בירושלים	שקד, שאול
תש"ס/2000	פרופסור לבלשנות, האוניברסיטה העברית בירושלים	ששה-הלוי, אריאל
תשמ"ה/1985	פרופסור לאשורולוגיה ולהיסטוריה של המזרח הקדמון, האוניברסיטה העברית בירושלים	תדמור, חיים

רשימת מקבלי הפרסים וציוני הכבוד תשס"ה

פרופ' שמואל נ' אייזנשטדט

- * דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת ורשה
- * דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת מרכז אירופה, בודפשט
- * חבר בכיר במרכז לחקר התרבות באוניברסיטת ייל

פרופ' רות ארנון

- * נשיאת ארגון הגג של האקדמיות האסייתיות (AASA)

פרופ' יהודה באואר

- * הזוכה באות ההצטיינות ובמדליית Illis Quorum מטעם ממשלת שוודיה

פרופ' חיים ביינארט

- * חתן פרס רוטשילד במדעי היהדות לשנת תשס"ה

פרופ' יהודית בירק

- * הזוכה ב-International Woman's Forum (IWF) award, ארה"ב

פרופ' יעקב בקנשטיין

- * חתן פרס ישראל בפיזיקה לשנת תשס"ה

פרופ' ישראל דוסטרובסקי

- * חבר בחברה האמריקאית לפיזיקה

פרופ' חיים הררי

- * חתן פרס אמ"ת, על תרומתו לקידום החינוך למדעים לשנת 2004

פרופ' אברהם הרשקו

- * חתן פרס נובל בכימיה לשנת 2004

פרופ' מאיר וילצ'יק

- * הזוכה במדליית Wilhelm Exner לשנת 2004

פרופ' עדה יונת

- * חברת האקדמיה האמריקאית למדעים ולאמנויות
- * הזוכה במדליה ובפרס הבינלאומיים ע"ש Massrey, ארה"ב, לשנת 2004
- * הזוכה במדליית הזהב ע"ש Paul Karrer מטעם החברה השוויצרית לכימיה, 2004
- * הזוכה בהרצאת הכבוד והפרס ע"ש Datta מטעם החברה הבינלאומית לביוכימיה, 2005
- * הזוכה בהרצאת הכבוד ע"ש Fritz Lipmann מטעם החברה הגרמנית לביוכימיה, 2005

פרופ' יהושע יורטנר

* דוקטור למדעים לשם כבוד מטעם הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה
* דוקטור כבוד לפילוסופיה מטעם מכון ויצמן למדע, רחובות

פרופ' אלכסנדר לויצקי

* חתן פרס וולף ברפואה לשנת 2005

פרופ' רפאל משולם

* חתן פרס Heinrich Wieland לשנת 2004, גרמניה
* דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת Complutense, מדריד
* חתן פרס הנרייטה סולד על הישגים בתחום הביו-רפואה לשנת 2005

פרופ' הלל פורסטנברג

* חתן פרס אמ"ת במדעים המדויקים, בתחום המתמטיקה לשנת 2004

פרופ' דניאל פרידמן

* חבר ב- The American Law Institute

פרופ' אהרן צ'חנובר

* חתן פרס נובל בכימיה לשנת 2004
* דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
* דוקטור לשם כבוד מטעם City University of Osaka

פרופ' בנימין ז' קדר

* חבר חוץ של Medieval Academy of America

פרופ' מיכאל רבין

* חתן פרס אמ"ת במדעים המדויקים, בתחום מדעי המחשב לשנת 2004
* חתן פרס Kanellakis במדעי המחשב, מטעם החברה האמריקאית למחשבים (ACM)

פרופ' שאול שקד

* נשיא כבוד של איגוד האקדמיות הבין-לאומי (UAI)

פרופ' מיכאל פלדמן

מיכאל פלדמן נולד בתל-אביב בשנת 1926. הוא קיבל תואר שני ושלישי מהאוניברסיטה העברית בירושלים, והצטרף למכון ויצמן למדע בשנת 1955. בשנת 1961 קודם לדרגת פרופסור במחלקה לביולוגיה של התא. בימי מלחמת השחרור שירת מיכאל פלדמן כחוקר בחיל המדע. במשך שנותיו הרבות במכון ויצמן כיהן בשורה של תפקידים בכירים ובהם: ראש המחלקה לביולוגיה של התא, דיקן הפקולטה לביולוגיה ודיקן מדרשת פיינברג. כמו כן כיהן כפרופסור אורח במוסדות נכבדים בחו"ל ובהם באוניברסיטאות בברקלי ובסטנפורד ובמכון ה-NIH.

פרופ' מיכאל פלדמן היה חבר באקדמיה למדעים ולאמנויות בארה"ב. הוא זכה בפרס גריפואל של האיגוד הצרפתי לחקר הסרטן (1984), בפרס רוטשילד (1986), ובתואר דוקטור לשם כבוד מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב (1988).

פרופ' פלדמן היה מחלוצי מחקר האימונולוגיה (חקר המערכת החיסונית) בארץ וממניחי היסוד לחקר הבסיס התאי לתגובה החיסונית. מחקריו התמקדו בקשר שבין המערכת החיסונית למחלת הסרטן. הוא התעניין במיוחד בשלב הקטלני ביותר של הסרטן – התפתחות והתפשטות גרורות סרטניות. יחד עם חברי קבוצת המחקר שבראשה עמד, גילה את הדרכים שבהן תאים סרטניים, הניתקים מהגידול הראשוני ויוצאים לייסד גרורה סרטנית חדשה, מצליחים להתחמק מניסיונות הבלימה של המערכת החיסונית.

מחקריו של פרופ' פלדמן הובילו לפיתוח גישה חיסונית מקורית שהצליחה לבלום ולמנוע התפשטות גרורות של סרטן ריאה בחיות מעבדה. בתחילת שנות ה-90 שילבו פלדמן ועמיתיו גישה זו עם טכניקות של ריפוי גנטי.

בנוסף למחקריו המדעיים הבסיסיים, תרם פרופ' פלדמן תרומות חשובות לפיתוח יישומים רפואיים וטיפולים ייחודיים כנגד הסרטן. הוא היה גם מחלוצי ההתייחסות לשאלות ביו-אתיות בארץ, ובמיוחד באשר להתערבויות גנטיות בתהליכים ביולוגיים שונים. הוא ייסד באקדמיה את הוועדה המייעצת לחקר גנום האדם והוועדה לנושא ההיבטים האתיים המשפטיים והחברתיים בפרויקט גנום האדם (לימים, ועדת הביואתיקה).

מיכאל פלדמן היה מעורה בתרבות הישראלית ועמד בקשר מתמיד עם אנשי חברה, סופרים ואמנים. הוא גילה עניין אישי עמוק באמנות, במוסיקה, בספרות ובהיסטוריה. חבריו, עמיתיו ותלמידיו הרבים מעידים עליו שהיה הומניסט מושבע, מרצה בחסד, אדם מרתק ומעורר השראה, איש תרבות ורוח בכל רמיח אבריו. אדם אציל נפש, דמות חמה ואנושית בעלת השפעה אינטלקטואלית ותרבותית במדינת ישראל.

הלך לעולמו ביום י"ד באדר ב' תשס"ה (25 במרס 2005)
בן 79 היה במותו. יהי זכרו ברוך.

דו"ח פעילות

1. פעילות מועצת האקדמיה והאסיפה הכללית

1.1 מינוי מועצה חדשה

האסיפה הכללית של האקדמיה בחרה בסיוון תשס"ד את פרופ' מנחם יערי לנשיא האקדמיה; ואלה הם שאר חברי המועצה: פרופ' רות ארנון נבחרה לסגנית הנשיא, במקומו של פרופ' חיים תדמור; פרופ' אלכסנדר לויצקי נבחר ליו"ר חטיבת מדעי הטבע, במקומו של פרופ' דן שכטמן; ופרופ' בנימין ז' קדר נבחר לכהונה נוספת כיו"ר החטיבה למדעי הרוח. בראש השנה תשס"ה נכנסה המועצה החדשה לתפקידה. בחנוכה תשס"ה התקיים טקס חילופי הנשיאים, ובו קיבל פרופ' יערי את כתב המינוי מידי נשיא המדינה וציונה הפרידה מפרופ' יעקב זיו, שסיים תשע שנות כהונה.

1.2 מינוי חברים חדשים

בסיוון תשס"ד בחרה האסיפה הכללית של האקדמיה שלושה חברים חדשים: פרופ' נילי כהן, פרופ' אהרן צ'חנובר ופרופ' יוסף קפלן. טקס קבלת החברים החדשים לאקדמיה התקיים בחנוכה תשס"ה בבית נשיא המדינה.

1.3 ועידות תלמידי מחקר

מועצת האקדמיה אימצה את הצעתו של נשיא האקדמיה להגביר את הקשר עם דור המדענים הצעירים והמדענים לעתיד – תלמידי המחקר, ולקיים 2 - 4 ועידות תלמידי מחקר בכל שנה. בוועידות אלה יתכנסו באקדמיה סטודנטים לומדים לדוקטורט במוסדות להשכלה גבוהה בישראל בתחומי מחקר שונים, הן ממדעי הטבע והן ממדעי הרוח והחברה. הסטודנטים ייוועדו כדי להכיר את עמיתיהם מהאוניברסיטאות השונות בארץ, להיפגש עם מדענים בעלי שם בתחומם מהארץ ומחולל ולהעלות סוגיות ובעיות הנוגעות להם ולתחומי לימודיהם.

במסגרת זו נערכה הוועידה הראשונה לתלמידי מחקר בפיזיקה עיונית בהשתתפות כ-65 סטודנטים מאוניברסיטאות בכל רחבי הארץ. הם נועדו באקדמיה עם פרופ' סר רוג'ר פנרוז, חתן מדליית איינשטיין לשנת 2005.

1.4 מפעל מלגות אדאמס לתלמידי מחקר

מר מרסל אדאמס מקנדה פנה אל האקדמיה בהצעה לכונן יחדיו מפעל מלגות לתלמידי מחקר במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. מלגות אדאמס תהיינה מיועדות לסטודנטים לתואר דוקטור במדעי הטבע והמתמטיקה. הזוכים ייבחרו על-ידי ועדת היגוי מטעם האקדמיה. יו"ר ועדת ההיגוי הוא פרופ' יורם גרונר. מקבלי מלגות אדאמס יהיו זכאים לתמיכה כספית מתמשכת במשך תקופה של עד ארבע שנות לימודים. מועצת האקדמיה אימצה בשם האקדמיה את המפעל הזה והביעה את תודת האקדמיה למר אדאמס על יזמתו הברוכה. ראשוני המלגאים ייבחרו לקראת שנת הלימודים תשס"ו.

2. הפעילות המדעית

2.1 סיוע וייעוץ לגורמי ממשל בישראל בנושאים הקשורים במדע

על פי חוק האקדמיה משנת 1961, על האקדמיה "לייעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית". במסגרת מחויבותה זו הוקם בשלהי תשס"ג צוות ההיגוי במחקר חינוכי. כמו כן נערכת האקדמיה להיענות לפנייתיהן של מספר רשויות להקמת צוותי ליווי וייעוץ מדעיים בנושאים שונים. הצוותים שיוקמו יעסקו, בין השאר, בנושאי איכות הסביבה, פיקוח על מחקר בחומרים ובגורמים מסוכנים (Dangerous Substances), והשמה יזומה של מובטלים במקומות עבודה.

תכנית פעולה משותפת עם הנציבות למדע וטכנולוגיה ישראל-ארה"ב לבדיקת מצב המו"פ הלאומי
הנציבות למדע וטכנולוגיה ישראל-ארה"ב שהוקמה בימי הנשיא ביל קלינטון וראש הממשלה המנוח, יצחק רבין, פנתה לאקדמיה האמריקאית למדעים, באמצעות ה-NRC, בבקשה להכין סקר ותכנית פעולה לאסטרטגיה לאומית מדעית וטכנולוגית עבור מדינת ישראל. הפרויקט יעשה בשיתוף עם האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. פניית הנציבות לאקדמיה להכנת תוכנית זו נעשתה על דעת ממשלת ישראל ובעידודה. במאי 2005 ערכה נציגות של הוועדה המשותפת לפגישת עבודה ראשונה עם שרים, חברי כנסת, ראשי מערכת ההשכלה הגבוהה והמחקר המדעי וראשי התעשייה.

2.2 היזמה למחקר יישומי בחינוך

היזמה למחקר יישומי בחינוך הוקמה בשלהי שנת תשס"ג על ידי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, משרד החינוך התרבות והספורט ויד הנדיב. נשיא האקדמיה מינה ועדת היגוי ליזמה, בהתייעצות עם שרת החינוך ועם יד הנדיב. תפקידי ועדת ההיגוי הם לנסח את שאלות המחקר, למנות צוותים וועדות מחקר למתן תשובות על שאלות אלה, ולכוון מערך שיפעל להערכת תפוקותיהם של צוותי המחקר. חברי ועדת ההיגוי הם:

פרופ' דן שכטמן, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים (יו"ר הוועדה); פרופ' מנחם יערי, נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, (מ"מ יו"ר הוועדה); פרופ' יעקב כץ, יו"ר המזכירות הפדגוגית, נציג משרד החינוך, בית-הספר לחינוך – אוניברסיטת בר-אילן; פרופ' בנימין גיגר, ביולוגיה מולקולארית של התא, דיקן הפקולטה לביולוגיה – מכון ויצמן למדע; פרופ' יצחק סוארי, משרד רו"ח יצחק סוארי ושו"ת – ייעוץ כלכלי, בנקאות וחשבונאות, הפקולטה לניהול – אוניברסיטת תל-אביב; גבי יהודית שלוי, משנה למנכ"ל עיריית ירושלים ומנהלת מנהל חינוך ירושלים; מר אריאל וייס, יד הנדיב; מנהלת היזמה: ד"ר אביטל דרמון.

ועדת ההיגוי בחרה להתחיל באחדים מהנושאים שהוגדרו חשובים במיוחד בסדר היום של מערכת החינוך בישראל, ואלה הם:

- א. בית-הספר והמנהל כיחידה חינוכית פונקציונאלית (מערכת בתוך מערכת)
 - ב. החינוך הקדם-יסודי והשנים הראשונות בחינוך היסודי
 - ג. מצטיינים ומצוינות, "סטנדרט של מצוינות"
 - ד. הערכה ומדידה בחינוך
 - ה. תבנית למערך בסיסי, נתונים ומידע בחינוך
- מידע נוסף על היזמה ניתן למצוא באתר האקדמיה.

2.3 המרכז לקידום המדע

המרכז לקידום המדע הוקם בדצמבר 2003, וזאת בהמשך להחלטת מועצת האקדמיה מנובמבר 2000. הוועד המנהל של המרכז התכנס לשיבתו הראשונה בדצמבר 2004. באסיפה הכללית של האקדמיה, ב-15 בפברואר 2005, מסר יו"ר המרכז לקידום המדע דו"ח מפורט על המרכז ועל תכנית הפעולה שלו. בעקבות זאת דנה מועצת האקדמיה, בישיבה פתוחה לחברי האקדמיה, שהתקיימה ב-21 במרס 2005, בפעולות המרכז ובמימונן. בישיבה זו אישרה המועצה היערכות לקראת הקמתו של מסד נתונים בתחום המדע והמחקר בישראל. כמו כן קבעה המועצה כי תקצובם של תחומי פעילות נוספים יובא לדיון מקדים במועצה.

2.4 הפורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח (תל"ם)

פורום תל"ם (תשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח) הוקם ביזמת האקדמיה הלאומית למדעים בשלהי שנת 1997.

משתתפים בו: יו"ר ות"ת במועצה להשכלה גבוהה, המדען הראשי במשרד התמי"ת, מנכ"ל משרד המדע והטכנולוגיה, ראש מפא"ת במשרד הביטחון, סגן ראש אגף התקציבים במשרד האוצר ונציג האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים (יו"ר). מטרתו:

1. תיאום בין הגופים המרכיבים את הפורום בנושאי מו"פ.
2. איגום משאבים מתקציבי הגופים המרכיבים וקביעת אחריות ביצוע לגבי פיתוח תשתיות מו"פ לאומיות.

ואלה פעולותיו העיקריות של פורום תל"ם בשנת 2004:

אושרו תקציבים לרכישת ציוד כבד לאוניברסיטאות עבור מחקרים בנו-טכנולוגיה ואושר פרויקט "נטף" – בנו-טכנולוגיה להשבת מים. כמו כן התקיימו דיונים בנושאים הבאים: פיתוח עילית מדעית וטכנולוגית בפריפריה, מימון סטטיסטיקה על מחקר ופיתוח, קשרי אוניברסיטאות המחקר והתעשייה, התקדמות פרויקט המאץ SARAF במרכז למחקר גרעיני שורק, והשתתפות ישראל ב-ESRF ומתקן הסינכרוטרון האירופי.

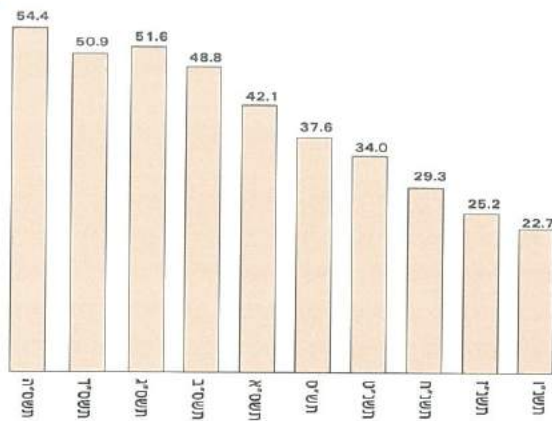
עוד אישר פורום תל"ם מימון חירום להמשך פעילות הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בקביעת מדדים (אינדיקטורים) להוצאה הלאומית למו"פ, לאחר שמשרד המדע והטכנולוגיה ביטל את מימונו לנושא זה. במקביל הוקמה ועדה לאפיון ולהגדרה של ההוצאה הלאומית למו"פ אזרחי בראשות פרופ' אלחנן הלפמן, חבר האקדמיה. בהמשך לפניית משרד האוצר ובהתאם לחוות דעתה המקצועית של הוועדה הלאומית לנו-טכנולוגיה, אישר הפורום להקציב לטכניון 26 מיליון דולר במשך 5 שנים, כחלק מתוכנית כוללת בסך 78 מיליון דולר להקמת מרכז מחקר לנו-טכנולוגיה.

כמו כן החליט הפורום, שאם בעתיד יוגשו לתל"ם הצעות דומות ממוסדות מחקר אחרים יבחן אותן פורום תל"ם בחיוב בהתאם לעקרונות דומים.

מידע נוסף על פורום תל"ם ניתן למצוא באתר האקדמיה.

2.5 הקרן הלאומית למדע

עמותת הקרן הלאומית למדע הוקמה באייר תשנ"ה (מאי 1995) ונרשמה כחוק אצל רשם העמותות. כך שונה מעמדה המשפטי של הקרן ומאז היא גוף עצמאי השואב את סמכותו מהקהילה המדעית. ראשית פעולתה של הקרן בשנת 1972, כאשר ממשלת ישראל החליטה להקצות כספים למחקר הבסיסי בישראל על בסיס תחרותי ועל סמך הצטיינות אישית והטילה על האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים לפעול למימוש התכנית. לשם כך הקימה האקדמיה את הזרוע למחקר בסיסי המתקצבת ממקורות

ממשלתיים באמצעות הוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה (ות"ת).

בשנת 1992 שונה שמה של הקרן עקב הרחבת פעילותה והפיכתה לגוף המרכזי בישראל למימון מחקר בסיסי לפי אמות מידה תחרותיות, והיא נקראה 'הקרן הלאומית למדע'.

פרטים על פעולת הקרן הלאומית למדע מובאים בדו"ח השנתי של הקרן לשנת תשס"ה.

2.6 תכנית ביכורה

קרן ביכורה הוקמה על ידי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים כדי לקדם נושאים חדשניים במחקר בישראל. הקרן שמה לה למטרה לקדם תחומי מחקר מבטיחים המתפתחים בעולם שהפעילות בהם בארץ כיום בתחילתה, וכן נושאים רב-תחומיים שאינם מקבלים תמיכה מקרנות מחקר תחרותיות מסורתיות. הקרן הוקמה בשנת 1997 בתמיכתן של קרן רבסון וקרן נוספת לתקופה ניסיונית של חמש שנים. בחמש שנותיה העניקה הקרן 19 מענקי מחקר בהיקף כולל של 2.69 מיליון דולר ל-48 חוקרים ישראלים. בשנת 2002, במלאת חמש שנים לפעילותה של הקרן, הוטל על ועדת מומחים חיצונית בראשותו של פרופ' סר אהרון קלוג לבחון את פעילותה. הוועדה בירכה על פעילות הקרן וציינה את תרומתה לקידום המדע בישראל. כמו כן המליצה להמשיך את הפעילות ולמסדה בתכנית נפרדת במסגרת הקרן הלאומית למדע. על פי החלטת מועצת הקרן הלאומית למדע, שהתבססה על המלצת האקדמיה, הופעלה תכנית ביכורה בקרן הלאומית החל משנת תשס"ג. מועצת הקרן מינתה הנהלה נפרדת לתכנית זו, ובה חמישה מדענים. הנהלת התכנית החליטה שבשנים הראשונות תפעל התכנית לעידוד תחומים אשר בדרך כלל אינם זוכים לעדיפות גבוהה בקרנות הרגילות; תקדם נושאי מחקר חדשים אשר אינם מפותחים דיים במדינת ישראל; תתמוך בנושאי מחקר חדשניים במיוחד או בעלי אופי רב-תחומי מובהק אשר מתאפיינים בגורם סיכון גבוה; ותתמוך בהכנסת תחומי מחקר חדשים למדינת ישראל.

למימוש המטרות האלה הפעילה תכנית ביכורה שני מסלולי פעילות עיקריים:

- מענקים אישיים במסלול מיוחד – להצעות מחקר ממדענים בודקים או קבוצות קטנות המתאפיינות בחדשנות גבוהה, גישה בלתי-קונוונציונלית, אופי רב-תחומי או סיכון מדעי גבוה.
- מענקים מוסדיים – לתמיכה בהכנסת תחומי מחקר חדשניים לאוניברסיטאות על פי הצעות שיגישו. פרטים על פעילות תכנית ביכורה מובאים בדו"ח השנתי של הקרן הלאומית למדע לשנת תשס"ה.

2.7 חקר גנום האדם

מאז תחילת פרויקט גנום האדם בשנת 1990 פעלה האקדמיה וממשיכה לפעול באמצעות ועדה מייעצת לקידום הפעילות בנושא זה ובנושאים הנגזרים ממנו בישראל, כמו המחקר הפוסט-גנומי והיבטים אתיים. האקדמיה עשתה להקמת שני מרכזים לחקר גנום האדם – המרכז הארצי לביו-אינפורמטיקה במכון ויצמן למדע והמעבדה הלאומית לגנטיקה של אוכלוסיות באוניברסיטת תל-אביב. עם סיום פרויקט גנום האדם והתחלת העידן הפוסט-גנומי שונה שם הוועדה המייעצת לחקר גנום האדם ועתה שמה 'הוועדה המייעצת לנושא הפוסט-גנומי של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים'. הנושא

הראשון שנדון בוועדה הוא פרוטיאומיקה (Proteomic), תחום שמטרתו לסייע בזיהוי החלבונים המקודדים על ידי הגנים בגוף באדם. כעת בוחנת האקדמיה אפשרויות לקידום הפעילות בשטח זה.

2.8 הוועדה המייעצת לביואטיקה

הוועדה המייעצת לביואטיקה בוחנת היבטים אתיים, משפטיים וחברתיים של נושאים מעולם הביולוגיה, ובעיקר נושאים הקרובים לפרויקט גנום האדם ולעיידן הפוסט-גנומי, ולגנטיקה. הוועדה החלה לפעול בשנת 1996. תפקידה ליעץ בנושאים מתחומי הביולוגיה והרפואה תוך בחינת ההיבטים החברתיים, המשפטיים והאתיים. בדו"ח הראשון שהגישה, המליצה הוועדה על שימוש בתאי גזע עובריים מאדם למחקר רפואי. המלצותיה מתבססות על הכללים האתיים שהיא הגדירה ומתוך שמירה על כללי המוסר וכבוד האדם הנהוגים בישראל, וסייגים מוסריים שהונחו ביהכרזה האוניברסאלית על גנום האדם וזכויות האדם של האו"ם משנת 1999.

בשנת 2001 פורסם דו"ח הוועדה בנושא השימוש בתאי גזע עובריים במחקר רפואי. בשנת 2003 פורסם דו"ח הוועדה בנושא אוספים גדולים של דגימות דנ"א ומאגרי נתונים של מידע גנטי מהאוכלוסייה.

הוועדה המליצה על הקמתם של מאגרי דנ"א ונתונים של מידע גנטי במגזר הציבורי והפרטי בישראל, בפיקוח רשות לאוספים של דגימות ומידע גנטי של אוכלוסיות ישראל (שתהיה רשות סטטוטורית). אוסף הדגימות למאגרי הדנ"א יוכן על פי הנהלים וכללי האתיקה המקובלים בארץ ובעולם, והגישה אליהם תהיה לכול.

אפשר לעיין בדו"חות הוועדה באתר האקדמיה.

2.9 קרינת סינכרוטרון

הוועדה הלאומית לקרינת סינכרוטרון עושה לקידום הפעילות המחקרית בנושא זה ובוחנת את הפעילות המדעית של קבוצות המחקר מישראל במתקן לקרינת סינכרוטרון האירופי ב- ESRF (European Synchrotron Radiation Facility). בינואר 2004 חודש ההסכם בין ישראל לבין ESRF לשנים 2004-2009. ההסכם מקנה למדענים ישראלים גישה חופשית למתקן קרינת הסינכרוטרון האירופי. הוא ממומן על-ידי פורום תל"ים בעלות של 1.5 מיליון דולר לשנה, למשך 10 שנים.

פרטים על ESRF באתר האינטרנט www.esrf.fr.

מתקן לקרינת סינכרוטרון במזרח התיכון SESAME

הוועדה הלאומית לקרינת סינכרוטרון מייצגת את ישראל בדיונים על הקמתו של מתקן לקרינת סינכרוטרון במזרח התיכון. מטרת יוזמי המתקן היא לקדם את הפעילות המדעית בנושא באמצעות שיתוף פעולה מדעי בין מדעני האזור, ובכך לתרום, בין השאר, לגישור ולהבנה בין ישראל ושכנותיה. מועצת SESAME, הפועלת במסגרת אונסק"ו, החליטה שהמתקן יוקם בירדן ליד עמאן. טקס הנחת אבן הפינה היה בינואר 2003. במהלך שנת תשס"ה פעלה הוועדה לקידום וסיוע בהמשך הקמתו של המתקן.

2.10 פיזיקה של אנרגיות גבוהות

פיזיקת החלקיקים האלמנטריים חוקרת את מרכיבי היסוד של גרעיני האטום והכוחות הפועלים בהם באמצעות מאיצים בעלי אנרגיות גבוהות מאוד. המעבדה המובילה בעולם במחקר זה, שהיא גוף בין-לאומי, נמצאת בז'נבה בשוויץ וקרויה CERN (The European Particle Physics Laboratory). בשנת 1990 חתמה ישראל על הסכם הצטרפות ל- CERN במעמד משקיף המאפשר למדעני ישראל גישה חופשית למתקני המעבדה. הגוף המייצג את ישראל והמוביל את הפעילות המדעית הניסויית הוא הוועדה

הלאומית לאנרגיות גבוהות הממונה על ידי נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ושר המדע והטכנולוגיה.

בשנים האחרונות נבנה ב-CERN מאיץ ה-LHC (Large Hadron Collider), אשר יחל לפעול בסוף שנת 2007. ישראל שותפה בו במסגרת קונסורציום הגלאי הענק ATLAS בבניית גלאים עבור ATLAS. גלאים אלה פותחו ונבנים במעבדה במכון ויצמן ונבחנים במעבדות באוניברסיטות תל-אביב ובטכניון, קודם העברתם ל-CERN. פעילות זו ממומנת על ידי ות"ת באמצעות הקרן הלאומית למדע.

2.11 קרן בת-שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל

קרן בת-שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל נוסדה בניו יורק בשנת 1958 ובירושלים בשנת 1965, והיא קרן פרטית שמורה. מטרתה לקדם את המדע בישראל למען תושבי ישראל. הקרן מנוהלת באמצעות הנהלה בת חמישה חברים, ועל פעילותה המדעית ממונה חבר יועצים של מדענים ישראלים מכמה דיסציפלינות, שנשיאו הוא נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. הקרן תומכת בפעילויות מדע ובייחוד בנושאים חדשים הראויים לקידום בארץ. סמינרי בת-שבע מיועדים לפיתוח הידע בשטחי המחקר הבסיסי בישראל, למפגש בין מדענים מחו"ל ומהארץ ולחילופי מידע ורעיונות בהרצאות, דיונים וסדנאות. קרן בת-שבע דה רוטשילד נותנת מענקים לחוקרים צעירים, מעניקה מלגות בתר-דוקטורנט בנושאים כגון גנום האדם וקרנית הסינכרוטרון, ומסייעת לסטודנטים מצטיינים. הקרן בוחנת שטחי מחקר כגון אבולוציה ומערכות מיקרו-אלקטרו-מכאניות, וכן מעניקה מלגות רופא-חוקר לרופאים צעירים לקידום המחקר הקליני. הקרן עושה לעידוד הבאתם של מדענים בכירים לארץ בתחומי מדעי החיים.

עמיתי בת-שבע לשנת תשס"ה הם: Dr. Charles Cantor, Boston University

Dr. Timothy Behrens, University of Minnesota Medical School

2.12 אוספי הטבע הלאומיים למחקר

האקדמיה מכירה בחשיבותם של האוספים הלאומיים ועושה לשימור אוספי הטבע הלאומיים המתעדים את הצומח והחי בארץ-ישראל. האוספים מרוכזים בעיקר באוניברסיטה העברית בירושלים ובאוניברסיטת תל-אביב. לאחרונה פעלה האקדמיה לגיוס ותמיכה כספית מוות"ת באוספים וכן הקימה ועדת היגוי לבחינת פעילותם.

2.13 מלגות מענקים ופרסים

מלגות פולקס בישראל

קרן פולקס, שמרזזה בלונדון, מעניקה מלגות המיועדות לתלמידי רפואה הלומדים גם לקראת תואר במדעי החיים. בכל שנה מעניקה הקרן מלגות לישראלים הלומדים בישראל לתקופה של שלוש שנים. סכום המלגה כ- 2000 לירות שטרלינג לשנה. רשימת הזוכים במלגות לשנת תשס"ה תפורסם בהמשך באתר האקדמיה ובדו"ח השנתי הבא.

פרס "טבע" על שם מייסדי החברה

פרס "טבע" על שם מייסדי החברה מוענק בכל שנה לחוקר על פריצת דרך בתחום מדעי החיים. תהליך הבחירה נעשה באמצעות ועדת שיפוט שממנה יו"ר מועצת המנהלים של טבע בהתייעצות עם נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. בוועדה מכהן גם מדען מטעם חברת טבע. בשנת תשס"ה מוענק הפרס בסך 100,000 ש"ח על פריצת דרך בתחום מערכות ביולוגיות (System Biology). רשימת הזוכים בפרס לשנת תשס"ה תפורסם בהמשך באתר האקדמיה ובדו"ח השנתי הבא.

מוענקי מחקר "טבע"

בכל שנה חברת "טבע" מעניקה שני מוענקי מחקר לחוקרים מצטיינים שזכו במוענקים מן הקרן הלאומית למדע בשנים הקודמות. שני מוענקי המחקר לשנת תשס"ה בסך 65,000 ש"ח כל אחד מוענקים לשני חוקרים העוסקים בתחום מערכות ביולוגיות (System Biology). רשימת הזוכים במוענקים לשנת תשס"ה תפורסם בהמשך באתר האקדמיה ובדו"ח השנתי הבא.

מלגות רופא-חוקר

קרן בת-שבע דה-רוטשילד והמדען הראשי במשרד הבריאות חברו יחד למימון מלגות רופא-חוקר. המלגות נועדו לאפשר לרופאים צעירים לעסוק במחקר רפואי ברמה גבוהה. מלגת רופא-חוקר מממנת כמחצית המשורה של המלגאי ומועברת ישירות לבית-החולים. כך היא משחררת את המלגאים מחלק ניכר מהמטלות הקליניות, והם יכולים לייחד זמן למחקר. בתשס"ה הוענקו מלגות רופא-חוקר לרופאים האלה: ד"ר אריאל רוגין – מרכז רפואי רמב"ם, ד"ר חוה פרי – המרכז הרפואי תל-אביב ע"ש סוראסקי, ד"ר יואל שופרו – ביה"ח הדסה עין כרם.

3. הפעילות במדעי הרוח והוצאת הספרים

3.1 המפעלים

מפעלי האקדמיה במדעי הרוח עוסקים במקורות מתחומי תולדות עם ישראל, המחשבה והדת היהודית, מקרא, ספרות חז"ל, השירה והספרות העברית, לשונות היהודים ותולדות האמנות. מקצת המפעלים נערכים בשיתוף עם מוסדות אקדמיים בחו"ל, למשל מפעל הפאליאוגרפיה העברית בשיתוף עם המרכז הלאומי בצרפת (CNRS). מדיניות האקדמיה היא לתמוך רק במפעלים בעלי חשיבות לאומית ובעלי היקף רחב.

תקציב ועדת התכניות והפרסומים לתמיכה בתכניות במדעי הרוח לשנת תשס"ה הוקצה לתמיכה במפעלים האלה: הפאליאוגרפיה העברית (פרופ' מלאכי בית-אריה), האונומסטיקון של ארץ ישראל (פרופ' יורם צפירי), חקר פיוטי הגניזה (פרופ' עזרא פלישר), ספרות ההלכה בערבית-יהודית (פרופ' חגי בן-שמאי), התפילה (ד"ר אורי ארליך).

מפעל הפאליאוגרפיה העברית

פרופ' מלאכי בית-אריה ופרופ' קולט סיראט

מפעל הפאליאוגרפיה העברית הוקם על ידי האקדמיה בשנת 1965 בשיתוף עם המרכז הלאומי למחקר מדעי בצרפת (CNRS). מטרת המפעל לתאר את התכונות הגראפיות, הטכניות והפיזיות של כתבי-היד העבריים מימי-הביניים בציון תאריכים, מקומות ומעתיקים, לעבד תכונות אלו ולמייין אותן כדי להעמיד לרשות מדעי היהדות כלים מבוססים לזיהוי מוצאם של כתבי-יד ולאומדן זמנם, וכדי להציע טיפולוגיה סדורה של הספר העברי הכתוב ביד, של כותבי הספר ושל מלאכת הספר.

כל כתבי-היד בציון תאריך תוארו באמצעות שאלונים מפורטים. תועדו כתבי-יד המצויים בספריות בישראל, בארצות-הברית, בצרפת, באנגליה, ברוסיה, באיטליה, באירלנד, בגרמניה, בהונגריה, בדנמרק, בציכיה ובמצרים. כמו כן תועדו מאות כתבי-יד בציון מעתיקים ומאות תעודות בציוני תאריכים, וכן תועדו על-סמך מיקרופילמים כתבי-יד שלא נחקרו עדיין, סך-הכול כ- 6500 כתבי-יד. כל התיעוד הועבר למאגר נתונים ממוחשב בתיווך שאלון מיוחד שבו כ- 700 שדות, ופותחה מערכת עדכון וחיפוש מתוחכמת ומורכבת (יספר דתאי). נבחרו אלפי עמודים לדוגמה ונרכשו תצלומיהם בגודל טבעי. לכל כתב-יד מתוארך התקינו גרפיקאים לוחות א"ב. הוכנו קובצי תצלומים הממוינים לפי טיפוס הכתב וסוגו בסדר כרונולוגי.

המפעל פרסם עד עתה 10 ספרים פרי מחקריו: הקורפוס הגדול בשלושה חלקים (שהם שבעה כרכים) של 'אוצר כתבי-יד עבריים מימי-הביניים' (בעברית ובצרפתית); שני חלקים של 'אסופת כתבים עבריים מימי-הביניים' (החלק השלישי בהכנה); 'קודיקולוגיה עברית' (באנגלית); 'אוצר הפאפירוסים העבריים' (בצרפתית), ושלושה חלקים של 'אוצר המצחפים העבריים' (בעברית ובצרפתית). המפעל משרת בכל שנה עשרות רבות של חוקרים הפונים אליו ונעזרים בו בזיהוי כתבי-יד ובפתרון בעיות של ההדרת כתבי-יד.

בשנה האחרונה תועדו כ-40 כתבי-יד בספריית הוטיקן. הנתונים של כתבי-היד שתועדו ונבדקו עובדו, קודדו, הוקלדו, הוגהו ונוספו למאגר הנתונים הממוחשב. נמשך פיתוחה ושכלולה של תכנת האחסון, העדכון, השליפה וההצלבה של הנתונים לאחר הסבתה לסביבת חלונות המאפשרת שימוש גמיש יותר וחיפושים מתוחכמים יותר, ובעיקר שילוב של התצלומים לדוגמה מכל כתב-יד. בדרך זו הופך המאגר לכלי חלוצי ומהפכני יחיד במינו בתחום התרבות הכתובה להערכת מוצאם וזמנם של כתבי-יד ולהעמדת טיפולוגיה של מלאכת הפקתם ועיצובם. נערכה סריקה דיגיטאלית של תצלום אחד מכל כתב-יד באיכות גבוהה מאוד, שתאפשר מחקר מורפולוגי פרטני של הכתב.

הכנת החלק הרביעי של אוצר המצחפים – כתבי-יד בכתב עברי מימי-הביניים בציוני תאריך, בשנים

1144-1200, מתקרבת לסיומה.

הכנת החלק השלישי של אסופת כתבים עבריים מימי הביניים (הכתב האשכנזי) הולכת ומתקדמת.

מפעל האונומסטיקון של ארץ ישראל

פרופ' יורם צפירי

שני הכרכים הראשונים הוגשו להוצאת האקדמיה ומצויים בהתקנה לדפוס. הכרך הראשון כולל טקסטים מרכזיים החוזרים על עצמם (בלשון המקור ובתרגום לאנגלית) באופן שיאפשר לקורא למצוא בנקל את הטקסטים במלואם. בכרכים הבאים תוצג רק מובאה קצרה מטקסטים אלה על פי האתרים הנידונים. בכרך זה מובאים גם רשימת הקיצורים, ביבליוגרפיה מוארת ומבואות. הכרך השני מכיל את הערכים המתחילים באות A. במקביל נמשכת העריכה וההכנה של הכרך השלישי (אות B), וכן עדכונים ביבליוגרפיים והשלמות לכלל הכרכים במפעל.

ספרות ההלכה בערבית-יהודית

פרופ' חגי בן-שמאי

מטרת המפעל לזהות את החיבורים בהלכה ובפרשנות התלמוד, שנכתבו בימי הביניים בערבית-יהודית, מתוך כתבי-יד ששרדו בגניזות קהיר, לשחזרם ולפרסמם במהדורות ביקורתיות בליווי תרגום עברי מוער. העבודה החלה בינואר 1999. העבודה בחלק מן הספרים הופסקה באופן זמני מסיבות שונות. בנוסף לטיפול בחיבורים, הוחל בסריקה שיטתית חוזרת באוספי הגניזה. בסריקה הזאת יתוארו כל הקטעים ההלכתיים בצורה מפורטת.

15 ספרים נמצאים כעת בשלבים שונים של טיפול:

- 1) "כתאב אלאימאן" (משפטי שבועות) מאת האי בן שרירא גאון;
- 2) "כתאב אלחאווי" (ספר הכולל) מאת דוד בן סעדיה אלגר מספרד (אמצע המאה הי"א);
- 3) "אלמדכיל אלי עלם אלמשנה ואלתלמוד" (המבוא לידיעת המשנה והתלמוד) מאת שמואל בן חפני גאון;
- 4) "כתאב אלטלאק" (ספר הגירושין) מאת שמואל בן חפני גאון;
- 5) "כתאב אלשרוטי" (ספר התנאים) מאת שמואל בן חפני גאון;
- 6) "כתאב אלווגיה" (ספר הלכות האישות) מאת שמואל בן חפני גאון;
- 7) "כתאב אחכאם אליבוס" (ספר הלכות הייבוס) מאת שמואל בן חפני גאון;
- 8) "כתאב אלעדה" (ספר ההמתנה לפני נישואין שניים) מאת שמואל בן חפני גאון;
- 9) "כתאב אלנפקאת" (ספר ההוצאות) מאת שמואל בן חפני גאון;
- 10) "כתאב אלאסתחקאקאת" (הלכות תשלומים שהגיע זמן פירעונם) מאת שמואל בן חפני גאון;
- 11) "כתאב אלשראיע" (ספר המצוות) מאת סעדיה בן יוסף גאון;
- 12) "פירוש לספר ויקרא" מאת חננאל בן שמואל (חותנו של אברהם בן הרמב"ם). ספרים שהעבודה בהם הופסקה באופן זמני:
- 13) "כתאב אלביוע" (ספר המיקח) מאת שמואל בן חפני גאון;
- 14) "כתאב אלביוע ואלאשריה" (ספר המיקח והממכר) מאת האי בן שרירא גאון;
- 15) "כתאב אלרהן" (ספר המשכון) מאת שמואל בן חפני גאון.

לדיווח ופירוט מלא של שלבי העבודה בחיבורים השונים – ניתן לעיין באתר האקדמיה.

מפעל התפילה

ד"ר אורי ארליך

מפעל התפילה הוקם בשנת 2003 באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. מטרתו לרכז במאגר ממוחשב את כל העדויות הטקסטואליות של התפילה היהודית לתקופותיה ולמנהגותיה לפי קריטריונים מדעיים. המאגר יציג את התפילה היהודית ויבנה מצע טקסטואלי אמין לכל ענפי המחקר בתפילות ישראל. בשלב הראשון

יתמקד המפעל בתייעוד נוסחאות התפילה בקורפוסים הקדומים: קטעי הסידור בגניזה הקהירית והסידורים הקדומים השלמים.

כל קטע סידור שנרשם במאגר ממוין על פי שני קריטריונים: תיאור הקטע והתכנים הליטורגיים. הרישום והמיון השיטתיים מאפשרים אחזור מידע יעיל למחקר. קטעי תפילה חשובים מועתקים במלואם, וכך מתאפשר עיון בקטעי הסידור. בעתיד יתאפשר חיפוש חופשי בהם על פי מילים וצירופים. התעתיקים מקושרים אל התיאור הקטלוגי. לכל קטע בקטלוג מקושר גם מידע ביבליוגרפי הנוגע לו, וכן אפשר לצרף צילום ממוחשב של הקטע. עם סיום איסוף העדויות יהיה אפשר להעמיד סינופסיס ממצה לצורך המחקר. בשנה החולפת פוענחו וקוטלגו קטעי התפילה מתוך המחצית השנייה של קופסת הליטורגיקה (H) מאוסף טיילור-שכטר שבספריית האוניברסיטה בקיימברידג'. כמו כן הועתקו במלואם וקוטלגו קטעי סידור רבים מכל אוספי הגניזה. בשלב זה הושלמה ההעתקה של כל קטעי הסידורים שנאספו בידינו עד כה, שכלולה בהם תפילת העמידה לימות החול או תפילות העמידה לשבתות וחגים המכילות ברכות קבע (שלוש ברכות ראשונות ואחרונות). קטעים שיש בהם ערבית זכו לתרגום המופיע באפראט ההעתקה. המפעל מספק מידע לחוקרים בארץ ובחוץ-לארץ.

חקר השירה והפיוט בגניזה

פרופ' עזרא פליישר

בשנה שחלפה נמשכה העבודה השיטתית על קטעי הגניזה השמורים באוסף אדלר בספריית בית-המדרש לרבנים בניו יורק. השנה פוענחו וקוטלגו קטעי השיר שבין הסימנים 3150-3425 באוסף הזה. בה בעת נמשכה הגהת החומר המוקלד במפעל כדי לעדכן אותו ולהבטיח את דיוקו עד מקום שאפשר. נמשך רישום קטעי השירה והפיוט שפורסמו במשך השנה בספרים ובכתבי-עת מקצועיים, להשלמת הכרססת הגדולה של המפעל.

המפעל משמש מקור מידע ראשון במעלה לכל העוסקים בחקר השירה הקדומה ובמקצועות הגובלים, ומספק שירותים לחוקרים רבים.

מפעל מחקר MGH

בנוסף למפעל להוצאת כתבי מרטין בובר בשיתוף עם האקדמיה של ברלין-ברנדנבורג, מותקנות הוצאות ביקורתיות של חיבורים עבריים מאשכנז בימי-הביניים. מפעל זה מתבצע בשיתוף עם ה-MGH (Monumenta Germaniae Historica) במינכן. האקדמיה הקימה ועדת היגוי למפעל זה שחבריה: פרופ' מרדכי ברויאר, פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' ישראל יובל, פרופ' בנימין ז' קדר, פרופ' יוסף קפלן. לשלושת הפרויקטים שאושרו בעבר על ידי ועדת ההיגוי ועל ידי ה-MGH, נוסף לאחרונה פרויקט רביעי: מהדורה ביקורתית של פיוטים שנכתבו בעקבות גזירות תתניו (מסע הצלב הראשון, 1096). בראש הפרויקט יעמדו די"ר אברהם פרנקל ודי"ר אברהם גרוס מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

הכרך הראשון במסגרת הקדחה המשותפת עם MGH עתיד לראות אור ב-2005. לאחרונה עבר בדיקה מדוקדקת תחת עינו של מר יעקב גוגנהיים.

3.2 הוצאת הספרים

חוק האקדמיה מציין עם מטרות האקדמיה ותפקידיה "לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע". לשם כך נקבע הסעיף בתקנון האקדמיה האומר: "המועצה תמנה ועדת פרסומים שתטפל בהוצאת כתבים מטעם האקדמיה". ההוצאה לאור פועלת אפוא על פי החלטות ועדת הפרסומים והנחיותיה. פרסומי האקדמיה כוללים פירות של תכניות מחקר ומפעלים שהיא יזמה ואשר נועדו לשמש תשתית לפעילות מדעית, כל אחד בתחומו, וכן חיבורים שנמצאו מתאימים למדיניות הפרסום של האקדמיה. רוב הפרסומים העבריים הם מתחומי מדעי הרוח ויש להם זיקה אל מדעי היהדות, ואילו הפרסומים באנגלית ובשפות אחרות מקיפים את כל המדעים: מדעי הרוח והחברה, כלליים ויהודיים, מדעי הטבע ומדיניות מדע.

הפרסומים שבתחומי מדעי הרוח הם ברובם מהדורות מדעיות של מקורות ושל כתבי-יד בתחומים כגון תולדות עם ישראל, תולדות המחשבה והדת היהודית, הגות ימי-הביניים ולשונות היהודים; ונדעת להם חשיבות בחקר התרבות למן העת העתיקה ועד לתקופה המודרנית. כמו כן תחומי מחקר במגוון רחב באו לידי ביטוי במונוגרפיות ובקבצים שעובדו מימי העיון שנערכו בחסות האקדמיה. בסדרה **ידברי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים** מתפרסמות הרצאות שנישאו באירועים שהאקדמיה ערכה בביתה. בתחום מדעי הטבע פועלת ועדת הפאונה והפלורה של ארץ-ישראל, ומטרתה לפרסם מונוגרפיות על קבוצות בעלי חיים וצמחים של ארץ-ישראל וסביבותיה. כמו כן הוועדה משמשת מערכת לשם הבאתם לדפוס של חיבורים בסדרות *Fauna Palaestina Flora Palaestina*. השנה ראו אור **פלורת הטחבים** מאת קלרה חן ואילנה הרנשטט, **אטלס תפוצה של הפלורה של ארץ-ישראל** מאת אבינעם דנין, ו**יסרטנים 1: אטלס של היפרידיאה מן הים התיכון ומים סופי** מאת אנגלינה זליקמן.

הסדרה **יסוגיות במדיניות מדעי** משקפת את חוק האקדמיה המציין שבין מטרותיה ותפקידיה לטפח את הפעילות המדעית ולייעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית. בסדרה זו מתפרסמים דברים שנאמרו בימי עיון שערכה האקדמיה ובהם סדרת ההרצאות על-שם אלברט איינשטיין.

ההוצאה לאור של האקדמיה מפיקה את כתב-העת **Bulletin** של המרכז האקדמי הישראלי בקהיר. בכתב-העת מאמרים באנגלית ובערבית.

בעקבות ימי עיון שהתקיימו באקדמיה ראו אור גם החיבורים הבאים:

א. במסגרת הרצאות לזכר השופט ברנדייס יצא לאור כרך מיוחד לציון 60 שנה למותו, בשם **זממסורת המשפטית והציונית של לואיס די ברנדייס**, בעריכת אלון גל.

ב. השנה התפרסם קובץ מאמרים בעריכת שאול שקד בנושא **סיפורי בראשית ויצירה מחודשת**.

כרך המבוא **ליספר הפתרונות מלייפציג** בההדרת חתן פרס ישראל מנחם בניית יצא לאור, והוא משלים את סדרת אוסף ספרי-הפתרונות המקראיים בלעז צרפתי של ימי-הביניים.

בתחום מדעי הרוח יצא לאור בהדפסה חדשה ספר **זרשת הפסח לרי חסדאי קרקשי** מאת אביעזר רביצקי, ובהכנה נמצאות מהדורות חדשות של הספרים הבאים: **כתובות תגלת-פלאסר השלישי מלך אשור** מאת חיים תדמור, ו**ספר ירושלמי נזיקין** עם תוספת קטעים חדשים מן הגניזה האיטלקית שההדיר דוד רוזנטל. במסגרת המפעל לכתבי-יד עבריים מימי-הביניים נמשכת העבודה על כרכים בסדרות **אוצר המצחפים העבריים** ו**אסופות כתבי-יד עבריים מימי-הביניים**.

3.3 בדיקת תחום ההיסטוריה

בשנה שעברה הסתיים השלב הראשון של הפרויקט, שכלל את בדיקת הדגשים במחקר באמצעות סקר הדיסרטציות על נושאים היסטוריים שנכתבו באוניברסיטאות השונות משנות ה-70 ואילך, ואת הדגשים בהוראה האוניברסיטאית בתקופה האמורה. דוגמאות של מאגר הנתונים הוצגו לאחרונה בפני ועדת ההיגוי של הפרויקט, הכוללת היסטוריונים חברי האקדמיה והיסטוריונים מובילים אחרים.

בשלב השני הוכנסו למאגר נתונים נוספים על פי הנחיות ועדת ההיגוי, וכן נאספו נתונים על סגל החוקרים באוניברסיטאות מאז 1975 ואילך (מעריך זהה של קטגוריות משמש הן את סקר הדיסרטציות והן את סקר ההוראה וכוח האדם). כן נאספו נתונים השוואתיים מאוניברסיטאות מובילות בחו"ל. דו"ח ביניים מתוכנן לצאת במרוצת שנת העבודה הנוכחית.

התכנית היא להזמין, בשלב השלישי והאחרון, ועדת מבקרת מחו"ל; מסקנותיה והמלצותיה תוצגנה לפני האקדמיה והאוניברסיטאות, ועיקרי הדברים יובאו לידיעת הציבור הרחב. הניהול השוטף של הפרויקט הוא בידי פרופי מנחם בן-ששון ופרופי בנימין ז' קדר.

3.4 פורום צעירי מדעי הרוח והחברה

הפורום נועד לשמש קבוצת חשיבה ומסגרת לעיון בשאלות האקטואליות של המדע. חברי הפורום ידונו בנושאי מחקר בתחום המתודולוגיה של המדע או בתחום הארגון של המחקר המדעי. הם רשאים ומוזמנים לבדוק ולהעריך הערכה ביקורתית את מצב המחקר בארץ ואת הכלים העומדים לרשות החוקרים במוסדות להשכלה גבוהה ולהציע הצעות מעשיות.

בשנת תשס"ד נבחרו תשעה חברי פורום בראשותו של פרופ' מנחם יערי, ואלה הם:
 די"ר מיכל בירן (המכון ללימודי אסיה ואפריקה, האוניברסיטה העברית)
 די"ר אלי דרזנר (פילוסופיה, אוניברסיטת תל-אביב)
 די"ר מאיר חמו (פילוסופיה, אוניברסיטת תל-אביב)
 די"ר רן חסין (פסיכולוגיה, האוניברסיטה העברית)
 די"ר שי לביא (הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב)
 די"ר מיכאל קרייני (הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית)
 די"ר אלון רחמימוב (היסטוריה, אוניברסיטת תל-אביב)
 די"ר רן שפיגלר (ביה"ס לכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב)
 די"ר אורנה ששון-לוי (סוציולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן)

בשנת תשס"ה נבחרו תשעה חברים לפורום נוסף בראשותו של פרופ' יוחנן פרידמן, ואלה הם:
 די"ר גיא ביינר (המחלקה להיסטוריה כללית, אוניברסיטת בן-גוריון)
 די"ר יגאל ברונר (לימודי הודו, אוניברסיטת תל-אביב)
 די"ר מאיר יעיש (סוציולוגיה, אוניברסיטת חיפה)
 די"ר אורי יפתח (לימודים קלאסיים ומשפט, האוניברסיטה העברית)
 די"ר מחמוד כיאל (המחלקה לשפה וספרות ערבית, אוניברסיטת תל-אביב)
 די"ר סרגיו לה-פורטה (לימודים ארמניים, האוניברסיטה העברית)
 די"ר אברהם פאוסט (ארכיאולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן)
 די"ר נעמה פרידמן (בית-הספר לחינוך, אוניברסיטת תל-אביב)
 די"ר אייל רגב (ארכיאולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן)
 כינוסי הפורום מפורטים ברשימת ההרצאות והאירועים.

4. הרצאות ואירועים בבית האקדמיה

במסגרת תפקידה המוגדר בחוק "לטפח ולקדם פעילות מדעית" האקדמיה עורכת בביתה הרצאות, כינוסים וימי עיון. אירועים רבים פתוחים לקהל הרחב.

כ"ד-כ"ו בכסלו תשס"ה (7 בדצמבר 2004)

סדנת מחקר על סבל האלים

פרופ' שאול שקד (יו"ר)

בהשתתפות:

Prof. Michael Fishbane, Prof. Yoram Cohen, Prof. Jan Assmann, Prof. Shaul Shaked, Prof. Israel Knohl, Dr. Serge Ruzer, Prof. Guy Stroumsa, Prof. Andrew Plaks, Prof. Margalit Finkelberg, Prof. Moshe Idel, Dr. Yuri Stoyanov, Prof. Lawrence Besserman, Prof. Shira Wolosky, Dr. Idit Shaked

כ"ט בכסלו, חנוכה תשס"ה (12 בדצמבר 2004)

וכן ט' בשבט תשס"ה (19 בינואר 2005)

סמינר לימודי מטעם היוזמה למחקר יישומי בחינוך

הנושא: מה צריכים לדעת העוסקים במדידה

ובהערכה בחינוך?

בהשתתפות חוקרים מובילים מהארץ ומחול, מעריכים בכירים ממשרד החינוך, מנהלים ומורים.

י"ד בטבת תשס"ה (26 בדצמבר 2004)

פורום בנושא עתידם של מדעי הרוח

באוניברסיטאות המחקר בישראל

פרופ' בנימין ז' קדר (יו"ר)

בהשתתפות: חברי אקדמיה, דיקנים וראשי פקולטות

כ"ג-כ"ה בטבת תשס"ה (6-4 בינואר 2005)

סדנת מחקר בנושא: Theology of Self-Knowing

פרופ' דוד שולמן (יו"ר)

בהשתתפות:

Prof. Marcus Moseley, Dr. Sergio La Porta, Dr. Jonathan Garb, Prof. Yaakov Raz, Dr. Yohanan Grinshpon, Dr. Brouria Bitton-Ashkelony, Prof. Sara Svir, Prof. Rachel Blass, Prof. Guy Stroumsa, Prof. David Shulman, Prof. Don Handelman, Dr. Yigal Bronner

הרצאות החברים החדשים באקדמיה

ז' דחנוכה תשס"ה (14 בדצמבר 2004)

טקס הצטרפותם של החברים החדשים תשס"ד, חילופי נשיאי האקדמיה בבית הנשיא והרצאות החברים החדשים באסיפה הכללית הפתוחה:

פרופ' נילי כהן

זיכרון ושכחה במשפט

פרופ' אהרן צ'חנובר

הרס חלבוני התא: המוות לשירות החיים

פרופ' יוסף קפלן

הפילוסוף, הרב והמשמעת בבית-הכנסת

הספרדי באמסטערדם

הרצאות אורחים

י' בטבת תשס"ה (22 בדצמבר 2004)

Prof. Laurence H. Summers,

President of the Harvard University

Reflections on the New Anti-Semitism

פרופ' מנחם יערי (יו"ר)

כינוסים וימי עיון

י"א בחשוון תשס"ה (26 באוקטובר 2004)

התנסות פורום צעירי מדעי הרוח והחברה - תשס"ד

פרופ' מנחם יערי (יו"ר)

הרצאה בנושא: קנוניזציה ואבולוציה לסוד

הישרדות המינים ביצירות ובטבע

פרופ' מנחם בן-ששון ופרופ' חרמונה שורק

י"ב בחשוון תשס"ה (27 באוקטובר 2004)

ערב עיון בנושא: תגובות לשנאת ישראל בחברה

היהודית המסורתית

בהשתתפות: פרופ' בנימין ז' קדר (יו"ר), פרופ' ירון

אליאב, פרופ' מנחם בן-ששון, פרופ' חגי בן-שמאי,

פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' גרמי כהן, פרופ' קנת

סטאו, פרופ' אורה לימור, פרופ' ישראל יובל

כי באדר ב' תשס"ה (31 במרס 2005)
יום עיון על הרמב"ם וגניזת קהיר
בהשתתפות: פרופי מרדכי עקיבא פרידמן (יו"ר),
פרופי אברהם גרוסמן, פרופי סיימון הופקינס, פרופי
שמא יהודה פרידמן, פרופי מנחם בן-ששון, פרופי
יהושע בלאו, פרופי יוסף ינון (פנטון)

אי-די' בניסן תשס"ה (10-13 באפריל 2005)
**כינס חגיגי באקדמיה לציון יובל המאה לשנה
המופלאה של אלברט איינשטיין**
במעמד נשיא המדינה, מר משה קצב
בהשתתפות:

Prof. Joshua Jortner (Chair), Prof. Shimon
Yankielowicz, Prof. Yuval Ne'eman, Prof.
David Gross, Prof. Ruth Arnon (Chair), Prof.
Diana Kormos Buchwald, Prof. David Rowe,
Prof. Robert Schulmann, Prof. Sam Schweber,
Prof. Jacob Ziv (Chair), Prof. John D. Norton,
Prof. Hanoach Gutfreund, Dr. Leo Corry, Prof.
Thomas A. Ryckman, Prof. Igal Talmi (Chair),
Prof. Sir Roger Penrose, Prof. Jacob
Bekenstein, Prof. Eliezer Rabinovici (Chair),
Prof. Avishai Dekel, Prof. Yoseph Imry
(Chair), Prof. Claude Cohen-Tannoudji, Prof.
Albert-Laszlo Barabasi, Prof. Miriam Cohen
(Chair), Prof. Yakir Aharonov, Prof. Itamar
Pitowsky, Prof. Eshel Ben-Yaacov (Chair),
Prof. Michael Friedman, Prof. Yemima Ben-
Menahem, Prof. Moshe Deutsch (Chair), Prof.
Max Jammer

י' בניסן תשס"ה (19 אפריל 2005)
התכנסות פורום צעירי מדעי הרוח והחברה - תשס"ז
פרופי מנחם יערי (יו"ר)
הרצאה בנושא: **אבולוציה וגנטיקה**
פרופי חוה יבלונקה

ט"ו באייר תשס"ה (24 במאי 2005)
הרצאה בנושא: **מהמזבח לבימה: לגלגולן של הקפות**
פרופי יעקב בלידשטיין,
פרופי מרדכי עקיבא פרידמן (יו"ר)

א' בשבט תשס"ה (11 בינואר 2005)
התכנסות פורום צעירי מדעי הרוח והחברה - תשס"ז
פרופי מנחם יערי (יו"ר)
הרצאה בנושא: **השיטה הניסויית בכלכלה**
ד"ר רני שפיגלר וד"ר רן חסין

כ"ב בשבט תשס"ה (1 בפברואר 2005)
ערב עיון לרגל צאת הספר:
The Bryophyte Flora of Israel and Adjacent Regions
מאת: פרופי קלרה חן ז"ל וד"ר אילנה הרנשטט
פרופי דב פור (יו"ר)
בהשתתפות: פרופי יהושע בלאו, Prof. Aaron Liston

ז' באדר א' (16 בפברואר 2005)
**ערב עיון על ספרו החדש של פרופ' חיים
סולוביצ'יק: יינם**
פרופי בנימין ז' קדר, פרופי ישראל יובל (יושבי ראש)
בהשתתפות: פרופי מרדכי ברויאר, ד"ר רמי ריינר,
פרופי מנחם בן-ששון, ד"ר נתן זוסמן, ד"ר עמנואלה
מן, ד"ר רוני שפירא, ד"ר זהר כרם, מר ישראל
עשהאל

י"ט באדר ב' תשס"ה (28 בפברואר 2005)
**יום עיון לסיכום דו"ח הוועדה לקשרי
אוניברסיטה-תעשייה**
פרופי חנוך גוטפרינד (יו"ר)
בהשתתפות: חברי הוועדה, נציגי האוניברסיטאות
והת"ת

כ"ב באדר א' תשס"ה (3 במרס 2005)
התכנסות פורום צעירי מדעי הרוח והחברה - תשס"ה
פרופי יוחנן פרידמן (יו"ר)
הרצאה בנושא: **היסטוריה מול פוסט-מודרניזם**
פרופי יוסף קפלן

כ"ז באדר א' תשס"ה (8 במרס 2005)
הרצאה בנושא: **המלך כיוזם רפורמה פולחנית
בממלכתו: יאשיהו ומלכים אחרים במזרח הקדום**
פרופי נדב נאמן,
פרופי חיים תדמור (יו"ר)

הרצאות לזכר חברי האקדמיה

כ"ה בחשוון תשס"ה (9 בנובמבר 2004)
ערב לזכרו של פרופ' יעקב ל' טלמון ז"ל
 הרצאה בנושא: **יום זיכרון כפול: הרצל הציוני ומאר האנטישמי**
 פרופ' משה צימרמן

כ"ז באדר א' תשס"ה (4 באפריל 2005)
ערב עיון לזכרו של פרופ' חיים יונה גרינפלד ז"ל
במלאת עשר שנים לפטירתו
 פרופ' שאול שקד (יו"ר)
 בהשתתפות: פרופ' מנחם קיסטר, ד"ר משה מורגנשטרן, ד"ר גיימס נתן פורד

ערבי עיון וכינוסים לכבוד חברי האקדמיה

כ"ה בחשוון תשס"ה (9 בנובמבר 2004)
אירועים לכבודם של פרופ' אברהם הרשקו ופרופ' אהרן צ'חנובר – חתני פרס נובל לכימיה לשנת 2004

♦ ישיבה חגיגית משותפת לוועדת החינוך, התרבות והספורט וועדת המדע והטכנולוגיה בכנסת
 ♦ קבלת פנים בבית נשיא המדינה, בהשתתפות שרי החינוך והמדע

ז' בשבט תשס"ה (17 בינואר 2005)
ערב עיון לכבוד פרופ' מנחם הרן
במלאת לו 80 שנה

בהשתתפות: פרופ' בנימין ז' קדר (יו"ר), פרופ' שרה יפת (יו"ר), פרופ' מנחם יערי, פרופ' סטיב קפלן, פרופ' נילי שופק, Prof. John A. Emerton, ד"ר ברוך יעקב שורץ, פרופ' אביגדור הורוויץ, פרופ' אבי הורביץ, פרופ' מיכאל פוקס, פרופ' אליעזר אד גרינשטיין

ד' באדר ב' תשס"ה (15 במרס 2005)
ערב עיון לכבוד פרופ' יגאל תלמי,
במלאת לו 80 שנה

בהשתתפות: פרופ' מיכאל קירסון (יו"ר), פרופ' יואב תלמי, פרופ' תמר דין, אלוף (מיל') עוזי דין

ט' באייר תשס"ה (18 במאי 2005)
ערב לכבוד פרופ' יובל נאמן, במלאת לו 80 שנה
 בהשתתפות: פרופ' יהושע יורטנר, פרופ' חיים הררי, פרופ' דוד הורן, פרופ' אליעזר רבינוביץ

הרצאות שנתיות

י"ח באדר א' תשס"ה (27 בפברואר 2005)
ההרצאה השנתית החמש-עשרה לזכרו של פרופ' שלמה פינס
 Prof. Marilyn McCord Adams
Can Creatures Create?

פרופ' שאול שקד (יו"ר)

א'-ד' בניסן תשס"ה (10-13 באפריל 2005)
ההרצאה השנתית ע"ש אלברט איינשטיין
 במסגרת כינוס חגיגי באקדמיה לציון יובל המאה לשנה המופלאה של אלברט איינשטיין
 Prof. Sir Roger Penrose, Oxford University
The Einsteinian Perspective

בהשתתפות: פרופ' אלכסנדר לויצקי (יו"ר), פרופ' מנחם יערי, פרופ' רפי לוי

סדנאות מדיניות מדע

ט"ז-י"א בחשוון תשס"ה (24 באוקטובר 2004)
סדנה דו-לאומית שבדיה-ישראל בנושא ננו-טכנולוגיות ומים
 הוועדה המארגנת:

Prof. Josef Imry (chair), Dr. Kalman Kaufman, Prof. Ora Kedem, Prof. Yeshayahu Lifshitz, Prof. Yoram Oren, Prof. Rafi Semiat, Mr. Bob Lapidot, Prof. Anders Flodstrom, Dr. David Nordfors

א' בטבת תשס"ה (13 בדצמבר 2004)
מיני-סמינר מטעם היזמה למחקר יישומי בחינוך
 הנושא: **מערך מסייע לבתי ספר לשיפור הישגי תלמידים, בזיקה לממצאים של מבחני הישגים ארציים – הדוגמה האנגלית**
 Prof. Peter Tymim, המרכז לתכניות לימודים, הערכה וניהול, אוניברסיטת דורה
 בהשתתפות: חוקרים, מעריכים ובעלי תפקידים במשרד החינוך

אירועים נוספים

טי"ז בטבת תשס"ה (28 בדצמבר 2004)
ביקור חברת הכנסת ד"ר לאה נס, יו"ר ועדת המדע והטכנולוגיה בכנסת
פגישה עם הנשיא והמנכ"ל של האקדמיה

י"ח בטבת תשס"ה (30 בדצמבר 2004)
ביקור נשיא האקדמיה למדעים של קולומביה Prof. Moize (Moshe) Wasserman
פגישה עם נשיא האקדמיה ודיון בנושאים משותפים ובהם הוראת המדעים

כ"ח בשבט תשס"ה (7 בפברואר 2005)
ביקור שר המדע והספורט של קרואטיה
Dr. Dragan Primorac ומשלחתו שכללה את ראש לשכת השר, ראש לשכתו ליחסים בין-לאומיים, סגן השר לטכנולוגיה, שגריר קרואטיה בישראל ושגרירת ישראל בקרואטיה

ד' באדר א' תשס"ה (13 בפברואר 2005)
יריד הספרים הבין-לאומי בירושלים
השתתפות הוצאת הספרים של האקדמיה

ד' באדר ב' תשס"ה (15 במרס 2005)
היום הלאומי למדע בוועדות החינוך והמדע בכנסת – בשיתוף האקדמיה

י"א באדר ב' תשס"ה (23 במרס 2005)
ציון היום הלאומי למדע בבית הנשיא – תחרות "מדענים צעירים" – בשיתוף האקדמיה

ט' בטבת תשס"ה (21 בדצמבר 2004)
יום מידע על התכנית המדעית של האיחוד האירופי לקידום נושאים חדשניים ומתפתחים במחקר (NEST)
מר בוב לפידות (יו"ר)
מרצה אורח: Mr. Carlos Saraiva Martins

ח' ט' בטבת תשס"ה (18-19 בינואר 2005)
סדנה בין-תחומית, קרן בת-שבע
בנושא:
Individual Patient Classification in Autoimmune Disease by DNA and Protein Profiling
הוועדה המארגנת: פרופ' אריה אדמון, פרופ' דן אילת, פרופ' ירון כהן, פרופ' יעקב נפרסטק

י' בשבט תשס"ה (20 בינואר 2005)
מיני-סמינר מטעם היזמה למחקר יישומי בחינוך הנושא: מדידת השיפור – שיטות שונות למדידת שיפור הישגי תלמידים
Prof. Daniel Koretz, ביה"ס לחינוך, אוניברסיטת הארווארד
בהשתתפות: חוקרים, מעריכים ובעלי תפקידים במשרד החינוך

ט"ז בשבט תשס"ה (26 בינואר 2005)
סדנה במדיניות מדע בנושא: מחקר ימי בישראל – הצורך במדיניות לאומית
בהשתתפות: ד"ר יובל כהן, מנכ"ל החברה לחקר ימים ואגמים בישראל

כ"ז בשבט – א' באדר א' תשס"ה (6-10 בפברואר 2005)
סמינר בת-שבע באילת
בנושא:
Signal Translocation in the Activation and Development of Mast Cells and Basophils
הוועדה המארגנת: פרופ' יוסי מקורי, פרופ' ישראל פכט, פרופ' אהוד רזין

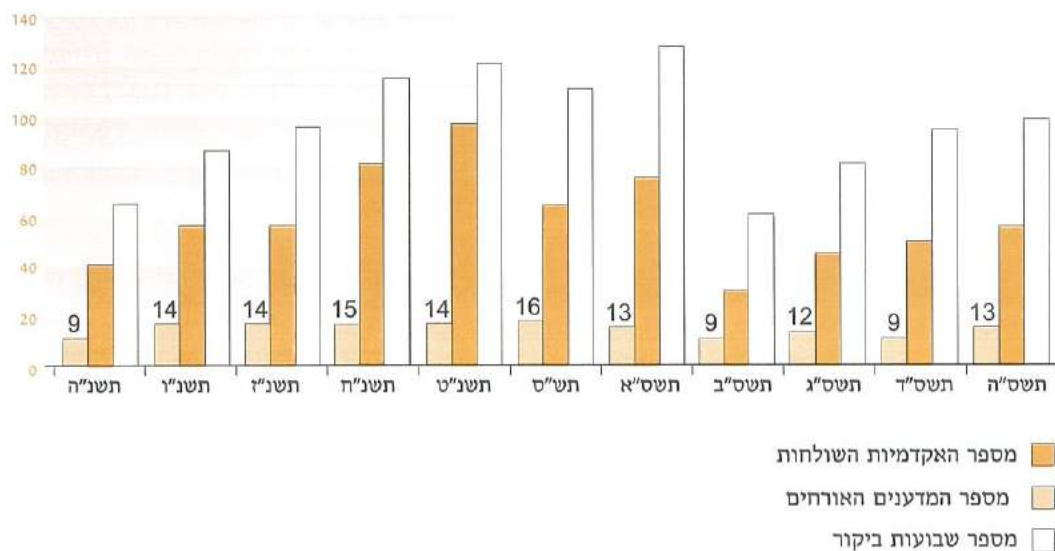
5. קשרים בין-לאומיים

לאקדמיה הסכמים עם 35 מוסדות (לרוב אקדמיות) ב-32 מדינות באירופה, באמריקה, במרכז אסיה, בתת-היבשת ההודית ובמזרח הרחוק, והיא חברה ב-5 ארגונים בין-לאומיים מרכזיים. הקשרים הבין-לאומיים של האקדמיה באים לידי ביטוי בחילופי חוקרים במסגרת הסכמים עם אקדמיות בעולם ובייצוג הקהילה המדעית הישראלית בארגוני מדע בין-לאומיים.

במסגרת ההסכמים האלה ביקרו בישראל בשנת הדו"ח 54 מדענים מ-13 אקדמיות (בשנה הקודמת 48 מדענים מ-9 אקדמיות), ובסך-הכול הם שהו בארץ כ-98 שבועות (90 שבועות בשנה הקודמת). מספרים אלה משקפים את המשך מגמת העלייה בניצול ההסכמים מצד מדענים זרים, אך המצב עדיין לא חזר לרמה שלפני ספטמבר 2000. זמן הביקור הממוצע היה 13 ימים.

16 מדענים ישראליים ביקרו במסגרת ההסכמים ב-12 מדינות זרות ושהו בהן בסך-הכול 15 שבועות. זמן הביקור הממוצע היה 13 ימים. לפי המדיניות שקבעה מועצת האקדמיה, במסגרת ההסכמים לשיתוף פעולה מדעי הושם דגש על סדנאות מדעיות דו-לאומיות.

ביקורי מדענים מאקדמיות זרות

האקדמיה מייצגת את ישראל בארגוני-מדעיים בין-לאומיים כגון ICSU (המועצה הבין-לאומית למדע) ו-ESF (הקרן האירופית למדע). האקדמיה עודדה את הקמתם של כעשרים איגודים ישראלים מקצועיים החברים באיקס"ו, והיא משלמת את דמי החבר שלהם. האקדמיה תומכת בהשתתפות יושבי-ראש הוועדות המדעיות הלאומיות בכינוסי האיגודים הבין-לאומיים למיניהם, ומשתתפת בייצוגן של כעשר ועדות בין-תחומיות באיקס"ו. האקדמיה מיוצגת בכמה איגודים בין-לאומיים של אקדמיות לאומיות וכן בגופים ובתכניות של הקרן האירופית למדע, בוועדה הישראלית לאונסק"ו, בקרן הדו-לאומית ארה"ב-ישראל ובוועדה הגרמנית למלגות מינרבה.

5.1 קשרי מדע עם מדינות ועם אקדמיות למדעים

אוזבקיסטן

בשנת 1999 נחתם זיכרון-דברים בעניין שיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה האוזבקית ובין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

אוסטריה

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ובין האקדמיה האוסטרית למדעים נחתם בשנת 1993. עיקרו ביקורים הדדיים של מדענים בכירים, חילופי מידע, מחקרים משותפים ובדיקת האפשרות להקמת מרכזי מחקר משותפים.

ביקר בישראל

Prof. Manfred Bietak (Archeology)

ביקרו באוסטריה

פרופי מיכאל ארצי, אוניברסיטת חיפה, ארכיאולוגיה
דייר אמיר גורזלזני, רשות העתיקות, ארכיאולוגיה
דייר אלי ינאי, רשות העתיקות, ארכיאולוגיה
דייר מרינה תמינה, אוניברסיטת חיפה, חקר הטחבים

אוסטרליה

בשנת 1998 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה האוסטרלית למדעים.

אוקראינה

בשנת 1993 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה האוקראינית למדעים. עניינו שיתוף פעולה במחקרים, בסדנאות ובסימפוזיונים, חילופי מדענים והחלפת מידע.

ביקרו בישראל

Dr. Sergii Simutnik (Botany)

Dr. Maryna Didukh (Evolution)

Dr. Zlata Hershenson (Evolution)

Dr. Vasyi Heluta (Botany)

Dr. Ighor Kaprus (Pedozoology)

Dr. Vladimir Melamud (Pedozoology)

אזרבייג'אן

בשנת 1994 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות.

איטליה

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות נחתם בשנת 2000.

ביקרו באיטליה

פרופי אהרון קלרמן, אוניברסיטת חיפה, גיאוגרפיה
פרופי גדליהו סטרומזה, האוניברסיטה העברית, תולדות הדתות

אלבניה

בחודש אפריל 2004 נחתם בירושלים ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות עת ביקורם של סגן נשיא האקדמיה האלבנית למדעים והמוזכר המדעי הכללי. בחודש ספטמבר 2003 יצאה משלחת מהמכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית לעיר סרנדה באלבניה להמשיך את העבודות בבית-כנסת מהמאה ה-4-5, הנמצא בתוך כנסייה. בשנה הקודמת ביקרה באלבניה משלחת מהמרכז לאמנות יהודית כדי לתעד את האמנות היהודית במקום.

ביקרו בישראל

Prof. Muzaffer Korkuti (Archeology)

Ms. Etleva Nalbani (Archeology)

אסטוניה

בשנת 1995 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות.

ביקרה בישראל

Mrs. Maaria Opik (Botany & Ecology)

אפריקה

בשנת 1994 נחתם מזכר הבנה לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ובין האקדמיה האפריקנית למדעים. המזכר קורא לשתי האקדמיות לשתף פעולה בתחומי מחקר בעלי עניין לישראל ולאפריקה.

ארמניה

בשנת 1992 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ההסכם דן בעידוד מחקרים משותפים ובחילופי מידע בין קהילות המחקר הישראלית והארמנית.

ארה"ב

בחודש מאי 2004 השתתף נשיא האקדמיה הלאומית האמריקאית בכינוס בבית האקדמיה בנושא "אקדמיה וממשל לקידום המדע והחברה – האתגר המשותף". באפריל 2005 השתתפה האקדמיה באסיפה הכללית של ההתאחדות האמריקאית לקידום המדע. במאי 2005 ביקרה באקדמיה משלחת מטעם הנציבות האמריקאית-ישראלית לטכנולוגיה, והחלה את עבודתה לקראת הכנת דו"ח על אסטרטגיית המדע והטכנולוגיה של ישראל.

בולגריה

בשנת 1995 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ביקרו בישראל

Dr. Tzanko Donchev (Mathematics)
 Dr. Maria Doichinova (Chemical Engineering)
 Dr. Emilya Dimitrova (Chemical Engineering)
 Prof. Svetlina Todorova (Philologie)
 Dr. Ivan Goshev (Chemistry)
 Prof. Minkov Mihovski (Mechanics)
 Dr. Zhelyazkova Veselka (Slavic Culture)
 Dr. Avram Mois Eskenazi (Mathematics)
 Dr. Slavtcho Slatchev (Mathematics)
 Prof. Christo Boyanow Boyadjiev (Chemical Engineering)
 Dr. Lyubka Tancheva (Toxicology)
 Dr. Daniela Popova (Mathematical linguistics)
 Dr. Angela Slavova Popivanova (Mathematics)

ביקרו בבולגריה

ד"ר אלזה פרחי, אוניברסיטת חיפה, מתמטיקה
 ד"ר אולגה לברנטב, הטכניון, הנדסה כימית

גרוזיה

בשנת 1992 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ביקר בגרוזיה ד"ר יגאל סיטרי, אוניברסיטת בר-אילן, ארכיאולוגיה

גרמניה

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה למדעים ברלין-ברנדברג ובין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים נחתם בשנת 2000. הצדדים הסכימו לתת חסות למפעל ההוצאה לאור של מהדורה ביקורתית של כל כתבי מרטין בובר. משלחת מהקרן למדע של גרמניה (DFG) ביקרה באקדמיה באוקטובר 2003 בראשות נשיא ה-DFG, פרופסור ארנס-לודוויג ווינקר. במעמד זה חתמו על הסכם משולש לשיתוף פעולה מדעי נציגי האקדמיה, הקרן הלאומית למדע וה-DFG. ראש ה-DFG גם הרצה במסגרת פעילות האקדמיה במדיניות המדע. באוקטובר 2004 ביקר באקדמיה ד"ר אולריך וואהל, הממונה על קשרי מדע עם מדינות אירופה ואגן הים התיכון במשרד המדע הגרמני.

דרום-קוריאה

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות, שנחתם בשנת 1990, דן בחילופי מדענים, חילופי מידע וסמינרים משותפים.

האיחוד האירופי

לאקדמיה מעמד של חבר חיצוני בתכנית המסגרת המדעית השישית של האיחוד האירופי. פרופ' שמואל נח אייזנשטדט נבחר כחבר בקבוצת ייעוץ המכונה Groupe Des Sages בעמים ותרבויות באגן הים התיכון. בחודש דצמבר 2004 התקיים באקדמיה "יום מידע" בנושא תכניות NEST של (New and Emerging Science and Technology) של האיחוד האירופי, בהנחיית מר קלוס סרייבו מרטינס, ראש התחום בנציבות האירופית. במעמד זה הוא בישר על זכייתה של ישראל במענק במסגרת NEST עבור פרויקט שהגישו האקדמיה והקרן הלאומית למדע, המבוסס על הניסיון של קרן ביכורה. במאי 2005 התארכה באקדמיה הוועדה המוגבלת האירופית למאיצים עתידיים.

הודו

בשנת 1993 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות בתחום המדעים המדויקים. לפי ההסכם יבקר בכל שנה לסירוגין מדען ישראלי בכיר בהודו ומדען הודי בכיר בישראל.

ברפואה מרחוק. בינואר 2002 הוחלט לפעול בשני תחומים חדשים: יצירת מקומות עבודה ופיתוח בר-קיימא באזורי מדבר. הוחלט גם לצרף מדענים צעירים מצטיינים מהאזור לתכנית *Frontiers of Science and Engineering*. בחודש מאי 2005 התקיימה בירושלים הסדנה האזורית השנייה בנושא מחסורים תזונתיים במיקרו-נוטריאנטים בהשתתפות מומחים מירדן, מצרים, מהרשות הפלסטינית, מישראל ומארה"ב. ישראל מיוצגת במועצה הזמנית אשר מארגנת את הקמתו של מתקן סינכרוטרון למזרח התיכון בירדן. מטרת יוזמי המתקן היא לקדם את הפעילות המדעית המשותפת בנושא קרינת סינכרוטרון באמצעות שיתוף פעולה מדעי בין מדעני האזור, וכך לתרום גם לגישור ולהבנה באזור.

לטביה

בשנת 1999 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ההסכם דן בעידוד מחקרים משותפים וחילופי מידע בין האקדמיות וקהילות המחקר הישראלית והלטבית. ביקר בישראל Prof. Marcis Auzinsh (Physics)

מצרים

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר הוקם בשנת תשמ"ב (1982) על ידי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ביזמת המוסדות להשכלה גבוהה והחברה המזרחית הישראלית, בעקבות הסכם התרבות בין ישראל למצרים. ממרס 1979 האקדמיה מפעילה את המרכז במימון ות"ת. הרשויות המנחות את פעולת המרכז הן הנהלה ומועצה. פרופ' דוד קושניר ניהל את המרכז עד סוף שנת תשס"ג, ומאז מנהל את המרכז פרופ' שריאל שלו. פרופ' רחל גלון מרכזת את הקשרים בתחום מדעי הטבע. משימתו העיקרית של המרכז האקדמי בקהיר היא להדק את הקשרים בין האוניברסיטאות ובין החוקרים במצרים ובישראל, לסייע לחוקרים משתי המדינות להשיג חומר מספריות ומארכיונים בנושאי מחקרם ולטפח מחקרים משותפים. המרכז מפעיל ספרייה לשירותם של חוקרים וסטודנטים ועורך הרצאות אקדמיות בנושאים מגוונים. רוב המשתמשים בשירותי המרכז מהצד המצרי הם חוקרים וסטודנטים בתחום הלשון והספרות

הולנד

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות דן בחילופי מדענים, פרסומים וסמינרים משותפים וחילופי מידע.

הונגריה

בשנת 1990 הופעל ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ההסכם דן בחילופי מדענים, פרסומים, סמינרים משותפים וחילופי מידע. הוסכם שבוגרים מצטיינים של Central European University יוכלו להשתלם באוניברסיטאות בארץ לתקופה של עד שנה.

טג'יקיסטן

ההסכם לשיתוף פעולה עם טג'יקיסטן נחתם בשנת 1994.

טורקיה

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הטורקית למדעים נחתם באנקרה באפריל 2002. ביקר בישראל Prof. Mustafa Celebi (Mathematical Sciences)

טייוואן

באוגוסט 1994 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות. ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם אקדמיה סיניקה נחתם בחודש אוגוסט 2004. בחודש מאי 2005 ביקר באקדמיה משלחת בראשות שר המדע של טייוואן.

ירדן, הרשות הפלסטינית ומפעלים

אזוריים

בשנת 1994 נוסד בווינגטון איגוד האקדמיות ומועצות המדע של אזור המזרח התיכון בהשתתפות ירדן, הרשות הפלסטינית, מצרים וישראל - בחסות האקדמיות הלאומיות של ארצות-הברית. האיגוד החליט לקיים פגישות סדירות באזור וכן מחקרים, סדנאות ופעולות משותפות. הנושא הראשון שנבחר היה השימוש במדע וטכנולוגיה להגדלת כמויות המים בארצות האזור ושיפור איכותם. נבחרו גם התחומים הבאים: מחסורים תזונתיים במיקרו-נוטריאנטים; גיוון ביולוגי והשימוש בתקשורת אלקטרונית

Prof. Barbara Engeling-Boni (Holocaust)
 Prof. Włodzimierz Kolonowski (Biophysics)
 Ms. Joanna Nakewaj Kulikov (History)
 Dr. Irena Twardowska (Environmental Engineering)
 Dr. Jolanta Mlynarczyk (Hellenistic and Roman Studies)

ביקרו בפולין

ד"ר ברכה יניב, אוניברסיטת תל-אביב, אמנות יהודית
 פרופ' אלכסנדר יופה, הטכניון, מתמטיקה
 פרופסור ארנון אברון, אוניברסיטת תל-אביב, מדעי המחשב

צ'כיה

ביוני 1991 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה עם האקדמיה הצ'כית למדעים. ההסכם חודש בשנת 1999.

ביקרו בישראל

Dr. Jana Kasparkova (Molecular Biophysics)
 Dr. Michael Nosek (History)
 Dr. Andreas Dumalas (History)
 Dr. Mario Vlcek (History)
 Dr. Martin Markl (Mathematics)

ביקר בצ'כיה

פרופ' יובל נאמן, אוניברסיטת תל-אביב, פיזיקה ואסטרונומיה

צרפת

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ובין האקדמיה הצרפתית למדעים של האינסטיטוט דה פראנס נחתם בשנת 1989. לפי ההסכם כל אקדמיה תארח מדען בכיר מהמדינה האחרת אחת לשנתיים, לסירוגין.

קולומביה

בדצמבר 2004 ביקר באקדמיה פרופ' מואיז וסרמן, נשיא האקדמיה של קולומביה.

קרואטיה

שר המדע, החינוך והספורט של קרואטיה ביקר באקדמיה בפברואר 2005. הוא הביא עמו הצעה מטעם נשיא האקדמיה הקרואטית למדעים לכוון הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות.

העברית ומדעי היהדות בכלל, ומהצד הישראלי חוקרים וסטודנטים בתחום ההיסטוריה והתרבות המצרית והערבית. כמה חוקרים משני הצדדים קיבלו מלגות ביקור בארץ או במצרים לשם קידום מחקרם.

מעמדו ומצבו של המרכז הושפעו תמיד ממצב היחסים בין ישראל למצרים. האינתיפאדה שפרצה בספטמבר 2000 נתנה אף היא את אותותיה: חלה ירידה במספר הפניות לסיוע ובמספר המשתתפים המקומיים בהרצאות, ולא תמיד נענו גופים רשמיים במצרים לבקשות המרכז. אף על פי כן הוסיף המרכז לפעול בכל אחד ממסלולי פעילותו: הספרייה רכשה מאות פריטים חדשים ועברה תהליך של מחשוב וקטלוג מחדש. נמשכו פעולות הסיוע לחוקרים מצריים וישראלים ומאז נובמבר 2003 נערכו הרצאות פעמיים בחודש, פעמיים בשפה האנגלית על מנת לאפשר פנייה לקהל יעד גדול יותר.

סין

בשנת 1991 נחתם הסכם עם האקדמיה הסינית למדעים. הסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ובין האקדמיה הסינית למדעי החברה נחתם בשנת 2000. לפי ההסכמים יוקמו מפעלי מחקר משותפים, ייערכו סדנאות וסימפוזיונים ויהיו חילופי מדענים.

סלובניה

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות נחתם בשנת 1996.

סלובקיה

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות נחתם בשנת 1995.

ביקרו בישראל

Prof. Jan Slezak

Dr. Igor Tunyi (Geophysical)

פולין

נמשכה הפעילות לפי ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות שנחתם בשנת 1990.
 ביקרו בישראל

שוודיה

בשנת 1974 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות. אחת לכמה שנים נערך סימפוזיון דו-לאומי. בחודש אוקטובר 2004 התקיימה סדנה דו-לאומית עם שוודיה בנושא ננו-טכנולוגיה ומים. חברי הוועדה המארגנת המקומית היו: פרופ' יוסף אמרי (יו"ר), פרופ' יורם אורן, פרופ' ישעיהו ליפשיץ, פרופ' רפאל סמיאט, די"ר קלמן קאופמן, פרופ' אורה קדם ומר בוב לפידות. חברי המשלחת השוודית היו:

Prof. Anders Flodstrom, Prof. Vladimir Cvetkovic,
Prof. Lars G Pettersson, Prof. Lyubov M. Belova,
Prof. Gunnel Dalhammar, Prof. Michel Azoulay

תאילנד

בשנת 1992 נחתם מזכר הבנה לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ובין המכון הלאומי למחקר של תאילנד.

רומניה

בשנת 1991 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ביקרו בישראל

Dr. Claudia R. Popescu (Economic Geography)
Dr. Catalin Turluc (History)
Mr. Justin-Dutu Onisoru (Mechanics)
Dr. Lucian Nastasa-Kovacs (History)
Dr. Mihaela Valeanu (Magnetism)
Dr. Dumitru Ivaneva (History)
Dr. Dumitru Ivanescu (History)

רוסיה

בנובמבר 1995 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ביקרו בישראל

Dr. Vladimir E. Yudin (Macromolecular)

5.2 קשרים עם מוסדות בין-לאומיים

איקס"ו – המועצה הבין-לאומית למדע

מועצת איקס"ו International Council for Science, שנוסדה בשנת 1931, היא ארגון הגג של איגודי המדע הבין-לאומיים. האקדמיה מייצגת את ישראל באיקס"ו וב-23 האיגודים המדעיים החברים בה ומשתתפת ב-8 ועדות בין-תחומיות של איקס"ו. מדענים ישראלים מכהנים באיקס"ו בתפקידים בכירים בכמה איגודים.

הוועדות הלאומיות המקבילות לאיגודים הבין-לאומיים

נשיא האקדמיה ממנה ועדות לאומיות בהתאמה לאיגודים הבין-לאומיים המסונפים לאיקס"ו כאשר יש בכך עניין מבחינת קידום המדע הישראלי. יושב-ראש הוועדה הלאומית הוא נציג האקדמיה ומדינת ישראל באיגוד הבין-לאומי המסונף לאיקס"ו. הוועדות הלאומיות מדווחות לאגודות הבין-לאומיות על הנעשה בישראל ומעדכנות את המדענים בישראל בכל הנוגע לתכניות בין-לאומיות בתחומי מחקרם. האקדמיה למדעים משלמת את דמי החבר השנתיים של האגודות המדעיות בישראל באגודות ובארגונים הבין-לאומיים של איקס"ו. האקדמיה משתתפת גם במימון ההוצאות הכרוכות בהשתתפות נציגים מטעמה בכינוסי האיגודים הבין-לאומיים.

האיגודים המדעיים המסונפים לאיקס"ו ויושבי-ראש הוועדות הלאומיות הקשורות אליהם

- ◆ האיגוד הבין-לאומי לאסטרונומיה (IAU) – פרופ' איליה לייבוביץ, יו"ר הוועדה הלאומית לאסטרונומיה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי לגיאודזיה ולגאופיזיקה (IUGG) – פרופ' זאב לוי, יו"ר הוועדה הלאומית לגאודזיה ולגאופיזיקה

- ◆ האיגוד הבין-לאומי לכימיה טהורה ושימושית (IUPAC) – פרופ' דן מאירשטיין, יו"ר הוועדה הלאומית לכימיה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי למדעי הרדיו (URSI) – פרופ' אהוד היימן, יו"ר הוועדה הלאומית למדעי הרדיו
- ◆ האיגוד הבין-לאומי לפיזיקה טהורה ושימושית (IUPAP) – פרופ' יצחק צרויה, יו"ר הוועדה הלאומית לפיזיקה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי לחקר המוח (IBRO) – פרופ' עמירם גרינולד, יו"ר הוועדה הלאומית לחקר העצב
- ◆ האיגוד הבין-לאומי למדעים ביולוגיים (IUBS) – פרופ' לאו זקס, יו"ר הוועדה הלאומית למדעי הביולוגיה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי לגיאוגרפיה (IGU) – פרופ' אהרון קלרמן, יו"ר הוועדה הלאומית לגיאוגרפיה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי לקריסטלוגרפיה (IUCr) – פרופ' יואל זוסמן, יו"ר האגודה הישראלית לקריסטלוגרפיה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי למכניקה תיאורטית ושימושית (IUTAM) – פרופ' מייכלס רובין, יו"ר האיגוד הישראלי למכניקה עיונית ושימושית
- ◆ האיגוד הבין-לאומי להיסטוריה ולפילוסופיה של המדע (IUHPS) – פרופ' מנחם פיש, יו"ר הוועדה הלאומית להיסטוריה ופילוסופיה של המדע
- ◆ האיגוד הבין-לאומי למתמטיקה (IMU) – פרופ' יורם לינדנשטראוס, יו"ר הוועדה הלאומית למתמטיקה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי למדעים פיזיולוגיים (IUPS) – פרופ' דן ליכטנברג, יו"ר הוועדה הלאומית לפיזיולוגיה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי לביוכימיה ולביולוגיה מולקולרית (IUBMB) – פרופ' חיים סידר, יו"ר הוועדה הלאומית לביוכימיה ולביולוגיה מולקולרית
- ◆ האיגוד הבין-לאומי לביופיזיקה טהורה ושימושית (IUPAB) – פרופ' אלישע האס, יו"ר הוועדה הלאומית לביופיזיקה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי לפרמקולוגיה (IUPhar) – פרופ' רפאל משולם, יו"ר האגודה הישראלית לפרמקולוגיה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי למדעי הגיאולוגיה (IUGS) – פרופ' צבי בן-אברהם, יו"ר החברה הגאולוגית
- ◆ האיגוד הבין-לאומי לאימונולוגיה (IUIS) – ד"ר מיכל בניש, יו"ר האגודה הישראלית לאימונולוגיה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי למיקרוביולוגיה (IUMS) – פרופ' אליאורה רון, יו"ר הוועדה הלאומית למיקרוביולוגיה
- ◆ האיגוד הבין-לאומי למדעי הפסיכולוגיה (IUPsyS)
- ◆ האיגוד הבין-לאומי למדעי התזונה (IUNS) – פרופ' יהודית בירק, יו"ר הוועדה הלאומית לתזונה

ועדות בין-תחומיות ויושבי-ראש הוועדות הלאומיות הקשורות להן

- ◆ הוועדה לחקר החלל (COSPAR) – פרופ' דני וייס, יו"ר הוועדה הלאומית לחקר החלל
- ◆ הוועדה לנתונים מדעיים וטכנולוגיים (CODATA) – פרופ' דוד אביר, יו"ר הוועדה הלאומית לנתונים מדעיים וטכנולוגיים; פרופ' אבי דגני, נציג ישראל בוועדה
- ◆ הוועדה המדעית לבעיות הסביבה (SCOPE) – פרופ' צבי דובינסקי, יו"ר הוועדה הלאומית לבעיות הסובב
- ◆ הוועדה המדעית לפיזיקה של הארץ והשמש (SCOSTEP) – פרופ' יובל נאמן, יו"ר הוועדה הלאומית המדעית לחקר האינטראקציה הפיזיקלית של השמש עם הארץ; פרופ' סמי קופרמן, נציג ישראל בוועדה המדעית לפיזיקה של הארץ ושל השמש
- ◆ הוועדה המדעית לחקר האוקיאנוגרפיה (SCOR) – פרופ' לב פישלזון, פרופ' גיון הול ופרופ' אברהם הכט, הוועדה המדעית לחקר הימים

- ◆ הוועדה הבין-לאומית לחקר הרביעון (INQUA) – פרופ' יהודה אנזל, יו"ר הוועדה הלאומית לחקר הרביעון
- ◆ הוועדה לתכנית הבין-לאומית לגאוספירה-ביוספירה (IGBP) – פרופ' זאב לוי, יו"ר הוועדה הלאומית לחקר הגאוספירה והביוספירה
- ◆ הפדרציה הבין-לאומית של עורכים מדעיים (IFSE) – ד"ר מרים בלבן
- ◆ הוועדה המדעית של התכנית הבין-לאומית למדעי הגאולוגיה – פרופ' עמוס ביין, חבר הוועדה

מדענים ישראליים נושאי תפקידים בכירים באיקס"ו

- ◆ פרופ' י' שבח – יו"ר הוועדה לכימיה של קרקע ומים של האיגוד הבין-לאומי לכימיה טהורה ושימושית (IUPAC)
- ◆ פרופ' רחל גלון – יו"ר התכנית לאנטומולוגיה של האיגוד הבין-לאומי למדעי הביולוגיה (IUBS)
- ◆ פרופ' אורי שמיר – נשיא האיגוד הבין-לאומי לגאודזיה ולגאופיזיקה (IUGG)
- ◆ פרופ' עודד נבון – חבר הנהלת האיגוד הבין-לאומי לגאודזיה ולגאופיזיקה (IUGG)
- ◆ פרופ' רות ארנון – חברת הנהלה של האיגוד הבין-לאומי של חברות אימונולוגיות (IUIS)
- ◆ פרופ' פרנק הרבשטיין – יו"ר הוועדה למולקולות קטנות של האיגוד הבין-לאומי לקריסטלוגרפיה (IUCr)
- ◆ ד"ר יוסף שפירא – סגן נשיא האיגוד הבין-לאומי למדעי הרדיו (URSI)
- ◆ ד"ר מרים בלבן – נשיאת הפדרציה הבין-לאומית של עורכים מדעיים (IFSE)
- ◆ פרופ' מגוירן מסדן – חבר הנהלת האיגוד הבין-לאומי למדעי הביולוגיה (IUBS)
- ◆ פרופ' יעקב קטן – יו"ר הוועדה להגנת הצומח של האיגוד הבין-לאומי למדעי הביולוגיה (IUBS)
- ◆ פרופ' אלי זלדוב, פרופ' מוטי הייבלום, פרופ' אורה אנטין, פרופ' אברהם קציר, פרופ' יוסף אברון – חברי הוועדות המרכזיות של האיגוד הישראלי לפיזיקה טהורה ושימושית (IUPAP)
- ◆ הפרופ' אהרון קלרמן, טובי פנסטר ומיכאל סופר נבחרו במועצה הכללית של IGU לשמש יושבי ראש לשלש מתוך 34 הוועדות המרכזיות של הארגון.

הקרן האירופית למדע (European Science Foundation)

הקרן האירופית למדע היא גוף-על של האקדמיות למדעים ומועצות המחקר האירופיות. משתייכים אליה 49 גופים לא ממשלתיים מ-23 מדינות אירופיות. לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מעמד של משקיף בתנאים מועדפים. היא רשאית להשתתף בכל פעולות הקרן ואף מוזמנת לשגר נציג לאספות הכלליות המתקיימות בשטרסבורג בכל שנה.

האקדמיה משתתפת בשיבות הוועדות של הקרן. נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי הרוח הוא פרופ' איתן קולברג; נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי החברה הוא פרופ' אשר קוריאט; נציג האקדמיה בוועדות האירופיות למחקר רפואי הוא פרופ' ארנון נגלר; פרופ' יוסף קלפטר הוא נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי הטבע והנדסה; פרופ' גיורא שמחן הוא נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי החיים והסביבה.

האקדמיה מיוצגת בתכניות המדעיות וברשתות המחקר האלה של הקרן האירופית למדע:

Spectral Theory and Partial Differential Equations (SPECT)

Functional Genomics

Nanotribology (NATRIBO)

Interdisciplinary Tropospheric Research

Highly Frustrated Magnetism

Automata: From Mathematics to Application

לישראל מעמד של חבר חיצוני בתכנית המסגרת המדעית השישית של האיחוד האירופי.

איגוד האקדמיות הבין-לאומי (UAI)

תפקידו של האיגוד לקדם שיתוף פעולה בין-לאומי בתחומי מחקר במדעי הרוח והחברה. חברות בו יותר מ-30 מדינות. האקדמיה משתתפת בכמה מפעלים של האיגוד ובהם המפעלים לתולדות עם ישראל ותרבותו ולתולדות ארץ-ישראל, מפת האימפריה הרומית, קטלוג האמנות היהודית, כתבי אבן רשד ועוד. פרופ' ג'י סטרומזה נבחר לרכז מפעל חדש של האיגוד בנושא 'זכויות האדם במרוצת הדורות'. נציג האקדמיה באיגוד, פרופ' שקד, שהוא נשיא האיגוד היוצא השתתף בישיבות הוועד המנהל ובמועצה הכללית של האיגוד במאי 2005 באנקרה.

כל האקדמיות האירופיות (ALLEA)

ארגון זה, שנוסד בשנת 1994, משמש גוף מקשר ומתאם בין האקדמיות. האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים פועלת בו במעמד של חברה מייסדת. פרופ' חיים תדמור ופרופ' איתן קולברג ייצגו את האקדמיה במועצה הכללית האחרונה אשר התקיימה בבריסל במרס 2004.

InterAcademy Council

המועצה הבין-אקדמית (IAC) הוקמה בשווייץ בדצמבר 2001 במסגרת הפורום העולמי לכלכלה. מטרתה לשמש מועצה בין-לאומית למדע ולפי הצורך והביקוש לספק ייעוץ מדעי מקצועי לממשלות ולארגונים כגון אונסק"ו והבנק העולמי. פרופ' יעקב זיו ייצג את האקדמיה בישיבת המועצה באמסטרדם בינואר 2005.

InterAcademy Panel on International Issues

הוועדה הבין-אקדמית לנושאים בין-לאומיים (IAP) נוסדה בעקבות הוועידה העולמית בנושא אוכלוסיות העולם שהתקיימה בניו-דלהי בשנת 1993. היא משמשת רשת לא-פורמאלית של אקדמיות ועושה להגברת מודעותו של הציבור לענייני מדע. ד"ר מאיר צדוק השתתף באספה השנתית של הארגון במקסיקו סיטי בנובמבר 2003.

InterAcademy Medical Panel

הוועדה הבין-אקדמית לרפואה הוקמה בפריז בשנת 2002. כינוס היסוד עסק בתחום האימונולוגיה. פרופ' איתן רובינשטיין מייצג את האקדמיה.

אקדמיה אירופאית (Academia Europaea)

האקדמיה היא ארגון לא-ממשלתי הפועלת כאקדמיה כלל אירופית. בין חבריה נמנים ארבעה ישראלים. פרופ' יוחנן פרידמן ייצג את האקדמיה הישראלית בישיבה אשר כנסה האקדמיה האירופית בבריסל בדצמבר 2004 בנושא הקמתה של מועצת מחקר אירופית.

Asian Association of Science Academies

ישראל נמנית עם מייסדי אגודת האקדמיות למדעים באסיה המשמשת גוף מקשר ומתאם בין האקדמיות ביבשת זו. פרופ' רות ארנון משמשת נשיאת הארגון ובשנת הדוח היא השתתפה בישיבת הוועד המנהל באנקרה ובישיבת המועצה הכללית החמישית בדליאן (סין). פרופ' מייק טרנר הוזמן להרצות בסימפוזיון אשר קיימה AASA באנקרה בנושא מורשת תרבותית.

ועידות אמאלדי

בוועידות אמאלדי משתתפות אקדמיות אירופיות, האקדמיה האמריקנית והאקדמיה הרוסית. עיסוקן העיקרי הוא בעיות בטיחות הקשורות להאטת מירוץ החימוש ולפירוק הנשק הגרעיני. נציג האקדמיה ב-Amaldi Conferences הוא פרופ' אמנון פז.

פוגואש (Pugwash)

האקדמיה ממונה על ניהולה ועל הפעלתה של ועדת פוגואש הישראלית. הארגון עוסק בבעיות של פירוק הנשק. ההשתתפות היא על בסיס אישי. ד"ר אהרון זוהר הוא יו"ר הוועדה הישראלית.

הרשת הבין-לאומית לזכויות האדם של האקדמיות למדעים

International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies

פרופ' דניאל פרידמן מייצג את האקדמיה ברשת זו, והוא ייצג את האקדמיה בישיבת הרשת בלונדון במאי 2005. נשיא האקדמיה הוזמן להרצות באותה ישיבה.

האקדמיה למדעים של העולם השלישי (Third World Academy of Sciences)

האקדמיה למדעים של העולם השלישי נוסדה בשנת 1935 בטריאסטה. מיוצגים בה טובי המדענים מהעולם השלישי. מטרתה לעודד מצוינות במדע בעולם הדרומי. לוועידות הדו-שנתיות של TWAS מוזמנים נציגי אקדמיות מכל העולם.

עוד ארגונים בין-לאומיים שהאקדמיה למדעים פעילה בהם:

- ◆ מועצת הארגונים הבין-לאומיים למדעי הרפואה (CIOMS)
- ◆ פרופ' רפאל משולם, נציג האקדמיה, הוא חבר הנהלת הארגון
- ◆ המרכז הבין-לאומי לסיסמולוגיה (ISC)
- ◆ הקרן הבין-לאומית למדע (IFS)
- ◆ הארגון הבין-לאומי לטלסקופ סולרי אירופי רחב (LETS)
- ◆ הוועד הלאומי הישראלי לאונסק"ו
- ◆ האקדמיה משתתפת בישיבות הוועד ובפעולותיו. נציג האקדמיה משתתף בישיבות הוועד הפועל של הוועד הלאומי.

6. תקציב האקדמיה

הצעת התקציב לשנת 2005 (ש"ח)

11,200,000

667,000
810,000
334,000
740,000
370,000
920,000
1,095,000
1,509,000
4,755,000

הוצאות

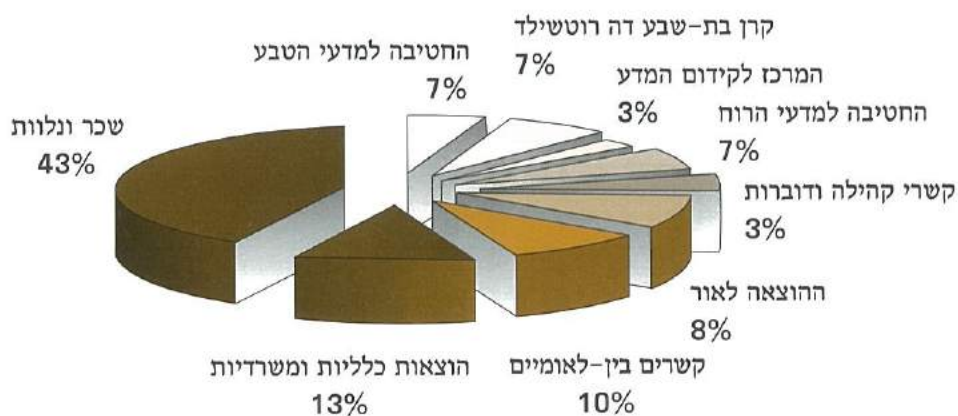
החטיבה למדעי הטבע
קרן בת-שבע דה רוטשילד
המרכז לקידום המדע (פרויקט מדע על מידע)
החטיבה למדעי הרוח
קשרי קהילה ודוברות
ההוצאה לאור
קשרים בין-לאומיים
הוצאות כלליות ומשרדיות
שכר ונלוות

11,200,000

9,038,500
420,000
96,000
835,500
810,000

הכנסות

הקצבת ות"ת
ות"ת לאנרגיות גבוהות
פרסומים
השתתפויות וקרנות
קרן בת-שבע דה רוטשילד

7. ועדות האקדמיה

ועדת הפרסומים

פרופ' חיים תדמור (יו"ר), פרופ' רפאל משולם, פרופ' יוסף נוה, פרופ' עזרא פליישר, פרופ' יוחנן פרידמן, פרופ' בנימין ז' קדר

הוועדה לבחירת הזוכים בפרס "טבע"
פרופ' יורם גרונר (יו"ר), פרופ' צבי זלינגר, פרופ' שרה לביא

ועדת ההיגוי של הפרויקט המשותף לאקדמיה ול-MGH

פרופ' בנימין ז' קדר (יו"ר), פרופ' מרדכי ברויאר, פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' ישראל יובל, פרופ' יוסף קפלן

ועדת התכניות של החטיבה למדעי הרוח

פרופ' בנימין ז' קדר (יו"ר), פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' יוחנן פרידמן, פרופ' איתן קולברג, פרופ' חיים תדמור; רכז – מר בוב לפידות

ועדת ההיגוי ליזמה לפיתוח מחקר יישומי בחינוך

פרופ' דן שכטמן (יו"ר), פרופ' בני גיגר, מר אריאל וייס, פרופ' מנחם יערי (מ"מ יו"ר), פרופ' יעקב כץ, פרופ' יצחק סוארי, גבי יהודית שלוי; רכזת – ד"ר אביטל דרמון

ועדת הפאונה והפלורה של ארץ-ישראל

פרופ' עוזי פליטמן וד"ר מנחם גורן (יושבי ראש), פרופ' יאיר אחיטוב, פרופ' מרגלית גלון, פרופ' יוסף הלר, פרופ' יורם יום-טוב, פרופ' מרדכי כסלו, פרופ' רפאל משולם, פרופ' אמנון פרידברג

הוועדה למינוי פורום צעירים במדעי הרוח והחברה

פרופ' שאול שקד (יו"ר), פרופ' נילי כהן, פרופ' יוחנן פרידמן, פרופ' בנימין ז' קדר, פרופ' יוסף קפלן; רכז – מר בוב לפידות

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר

המועצה: פרופ' מנחם יערי (יו"ר), פרופ' רחל גלון, ד"ר שריאל שלו, נציגי החברה המזרחית, נציגי האוניברסיטאות, נציגי ות"ת, נציגי משרד החוץ, ד"ר מאיר צדוק
ההנהלה: ד"ר מאיר צדוק (יו"ר), פרופ' גבריאל ורבורג, פרופ' אמנון כהן, פרופ' אהרן ליש, פרופ' שמעון שמיר; רכז – מר בוב לפידות

הוועדה להקמת פורום "אופקים חדשים במדע"

פרופ' איתמר וילנר (יו"ר), פרופ' יוסף אמרי, פרופ' אילן חת, פרופ' רפאל לוין, פרופ' אלכסנדר לויצקי, פרופ' רפאל משולם, פרופ' עדי שמיר; רכז – ד"ר יוסי סגל

ועדת מלגות פולקס בישראל

פרופ' יהודית בירק (יו"ר), פרופ' ערן דולב, פרופ' מאיר וילצ'יק, פרופ' אורי זליגסון, פרופ' מיכאל פריי; רכז – מר בוב לפידות

הוועדה המייעצת לביואתיקה

פרופ' רות ארטון (יו"ר), עו"ד גלי בן-אור, שושנה ברמן, פרופ' דוד הד, ד"ר מרדכי הלפרין, ד"ר רם ישי, פרופ' אסא כשר, ד"ר אפרת לוי-להד, פרופ' אלכס קינן, פרופ' מישל רבל, פרופ' חרמונה שורק, פרופ' עמוס שפירא; רכז – ד"ר יוסי סגל

הוועדה להצעת מועמדים לחברות בחטיבה למדעי הרוח

פרופ' שאול שקד (יו"ר), פרופ' מרדכי עקיבא פרידמן, פרופ' אשר קוריאט; רכז – מר בוב לפידות

הוועדה להצעת מועמדים לחברות בחטיבה למדעי הטבע

פרופ' חיים סידר (יו"ר), פרופ' יוסף אמרי, פרופ' עמירם גרינוולד; רכז – ד"ר יוסי סגל

ועדת נהלי האקדמיה

פרופ' יוחנן פרידמן (יו"ר), פרופ' גדעון גולדנברג,
פרופ' אורי זליגסון, פרופ' אילן חת

הוועד המנהל של המרכז לקידום המדע

פרופ' יהושע יורטנר (יו"ר), מר אמיר אלשטיין, גבי
יעל אנדורן, פרופ' רות ארנון, פרופ' מלאכי
בית-אריה, פרופ' שלמה גרוסמן, פרופ' יעקב זיו,
פרופ' מנחם יערי, פרופ' אמנון פיז, פרופ' אלכס
קינן, פרופ' יוסי קלפטר, פרופ' אריאל רובינשטיין,
פרופ' זאב תדמור; רכז – ד"ר מאיר צדוק

הבר היועצים של קרן בת-שבע דה

רוטשילד

פרופ' מנחם יערי (נשיא), פרופ' רות ארנון (יו"ר),
פרופ' חנוך גוטפרינד, פרופ' אלישע האס, פרופ' דוד
הורן, פרופ' יהושע יורטנר, פרופ' אלכסנדר לויצקי,
פרופ' קנת פרייס, פרופ' אלכס קינן

הוועדה הלאומית לאנרגיות גבוהות

פרופ' אליעזר רבינוביץ (יו"ר), פרופ' הלינה
אברמוביץ, פרופ' מיכאל גרונאו, פרופ' אהוד
דוכובני, פרופ' ירון עוז, פרופ' שלומית טרם, פרופ'
גיורא מיקנברג, פרופ' יוסף ניר

ועדת הכספים

פרופ' מנחם יערי, מר גוריון מלצר, ד"ר עמנואל
שרון; רכז – יוסף לנץ

ועדת ההשקעות

מר דן זיסקינד, מר אהוד נייגר, מר הרי ספיר; רכז
– יוסף לנץ

הוועדה הלאומית לקרינת הסינכרוטרון

פרופ' משה דויטש (יו"ר), פרופ' נעם אדיר, פרופ'
אמיל זולטיאבקו, פרופ' עדה יונת, פרופ' יצחק
יעקבי, פרופ' לסלי לזרוביץ, פרופ' משה
פז-פסטרוק; רכז – ד"ר יוסי סגל

ועדה מלווה למפעל ספרות ההלכה

פרופ' יוחנן פרידמן, פרופ' מרדכי עקיבא פרידמן,
פרופ' איתן קולברג

ועדה מלווה למפעל התפילה

פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' עזרא פליישר

ועדה להצעת הרצאות אורחים

פרופ' יוחנן פרידמן (יו"ר), פרופ' רות נבו, פרופ'
בנימין ז' קדר, פרופ' אשר קוריאט, פרופ' אריאל
רובינשטיין, פרופ' חיים תדמור

ועדת ארכיב המדע

פרופ' אפרים קציר (יו"ר), פרופ' יהושע יורטנר,
פרופ' יורם צפירי, פרופ' אלכס קינן, ד"ר מאיר
צדוק, ד"ר שאול כץ

הוועדה הלאומית לננו-טכנולוגיה

ד"ר דן מידן (יו"ר), פרופ' יוסף אמרי, ד"ר משה
גולדברג, ד"ר דן וילנסקי, פרופ' יהושע יורטנר
מר ישראל מקוב, מר גיורא שלגי; רכז – ד"ר מאיר
ויינשטיין

8. נציגות בגופים ובמוסדות חיצוניים

האקדמיה מיוצגת באמצעות חבריה, הנהלתה או נציביה בגופים ובמוסדות האלה:

הקורטוריון של הטכניון פרופ' נוגה אלון	הוועדה האקדמית של המכון ללימודים מתקדמים פרופ' אריה דבורצקי, פרופ' אשר קוריאט
הוועדה הלאומית לקידום מחקר וטכנולוגיות יסוד לשיטות הגנה על תשתיות אזרחיות פרופ' יגאל תלמי	מועצת הארגון לפרסי רוטשילד בישראל (בתחום מדעי הרוח) פרופ' חיים תדמור
המועצה הלאומית למחקר ופיתוח (מולמו"פ) פרופ' יהודית בירק	פרס דן דוד (אוניברסיטת תל-אביב) פרופ' יהושע יורטנר
פורום תל"ם (תשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח) פרופ' יעקב זיו	מועצת פרסי הארווי (הטכניון) פרופ' אורי זליגסון, פרופ' יהושע יורטנר
	הקרן הדו-לאומית למדע ארה"ב ישראל פרופ' אמנון פזי
	קרן יוספה וליאוניד אולשוונג (האפוטרופוס הכללי) מר בוב לפידות
	ועדת קרן מינרבה לחילופי מדענים בין ישראל לגרמניה פרופ' עמנואל אדלר (יו"ר), פרופ' עוזי קלדור, פרופ' דן שכטמן
	הוועד הישראלי לאונסק"ו מר בוב לפידות
	הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי פרופ' יהודה באואר
	המועצה לניסויים בבעלי-חיים פרופ' אהוד זיו (יו"ר), פרופ' סטיבן גולדשטיין, פרופ' יעקב גופס, ד"ר עתניאל דרור, פרופ' שמואל עינב, פרופ' חנן פרנק

9.1 חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשכ"א/1961

הקמת האקדמיה

1 מוקמת בזה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים (להלן – 'האקדמיה').

מטרות

- 2 מטרות האקדמיה ותפקידיה הם:
- (1) לרכז בתוכה כחברים מטובי אישי המדע תושבי ישראל;
 - (2) לטפח ולקדם פעילות מדעית;
 - (3) ליעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית;
 - (4) לקיים מגע עם גופים מקבילים בחוץ-לארץ;
 - (5) לפעול בייצוג המדע הישראלי במוסדות ובכינוסים בין-לאומיים, מתוך תיאום עם מוסדות המדינה;
 - (6) לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע;
 - (7) לעסוק בכל פעילות שיש בה כדי לשמש את המטרות האמורות.

מושב האקדמיה

3 מושב האקדמיה יהיה בירושלים.

האקדמיה – תאגיד פטור ממסים

- 4 האקדמיה היא תאגיד, כשר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית.
א4 לעניין פקודת מס הכנסה, נחשבת האקדמיה כמוסד בעל אופי ציבורי לענייני תרבות, חינוך ומדע, וכל עיסקה של האקדמיה וכל נכסיה יהיו פטורים מכל אגרה, ארנונה או תשלום-חובה אחר המשתלמים למדינה או לרשות מקומית.

חברי האקדמיה

5 חברי האקדמיה יהיו חברי הוועד המכין להקמת האקדמיה הלאומית למדעים, שנתמנו לכך בתוקף החלטת הממשלה מיום כ"ו בחשון תשי"ט / 9 בנובמבר 1958, וחברים נוספים שייבחרו על ידי האקדמיה באסיפה כללית.

חברות והפסקתה

- 6 חבר האקדמיה יהיה חבר בה לכל ימי חייו; חברותו תיפסק באחת מאלה:
- (1) אם ביקש מאת נשיא האקדמיה, בכתב, לראות את מקומו פנוי;
 - (2) אם חדל להיות תושב ישראל והוא איננו חבר-חוץ;
 - (3) אם הורשע בעבירה בפסק דין סופי והאקדמיה מצאה כי בנסיבות העניין היה בעבירה משום קלון.

נשיא האקדמיה וסגנו

7 נשיא האקדמיה יתמנה על ידי נשיא המדינה, על פי המלצת האקדמיה, מבין חבריה תושבי ישראל; נשיא האקדמיה יתמנה לשלוש שנים, והוא יוסיף לכהן אף לאחר מכן עד למינוי הבא של נשיא האקדמיה; סגן הנשיא ייבחר על ידי האקדמיה.

9.2 תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

הותקן ותוקן בהתייעצות עם שר החינוך והתרבות לפי סעיף 14 לחוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

פרק ראשון: חברות באקדמיה

מספר החברים

- 1 מספר החברים בכל חטיבה לא יעלה של שלושים וחמישה, אולם חברים שגילם עולה על שבעים וחמש שנים וחברי-חוץ לא יובאו במניין זה.

בחירת חברים חדשים

- 2 כל עוד לא הגיע מספר החברים באחת מן החטיבות לשלושים וחמישה, רשאית האקדמיה לבחור מדי שנה בשנה לאותה חטיבה לא יותר מחמישה חברים חדשים – נוסף על החברים שנמנים כחבריה ביום פרסום תקנון זה ברשומות – עד שיגיע מספר החברים בכל חטיבה לשלושים וחמישה.

הצעת מועמדים

- 3 (א) המועמדים לחברות בכל חטיבה יוצעו על ידי שלושה מחברי אותה חטיבה, בכתב, ליושב-ראש שלה לכל המאוחר שבועיים לפני מועד הישיבה.
 (ב) הרשות בידי ועדה המורכבת משישה חברים, שלושה נציגים מכל חטיבה, להציע בכתב למועצת האקדמיה מועמד או מועמדים לחברות, נוסף על אלה שיוצעו על ידי החטיבות.

בחירת מועמדים

- 4 (א) מתוך רשימת המועמדים המוצעים בהתאם לתקנה 3 (א) תבחר החטיבה, בהצבעה חשאית וברוב של שני שלישים מהנוכחים בהצבעה, את מספר המועמדים שמוותר לבחור לאותה חטיבה לפי תקנה 2; המניין החוקי בהצבעה על בחירת מועמדים יהיה רוב חברי החטיבה.
 (ב) מתוך רשימת המועמדים המוצעים בהתאם לתקנה 3 (ב) תבחר המועצה, בהצבעה חשאית ופה אחד של הנוכחים בהצבעה, את המועמד או המועמדים שיוצעו לבחירה סופית על ידי אסיפה כללית שנתית של האקדמיה; המועצה תקבע לאיזו חטיבה ישתיך המועמד לכשייבחר סופית; המניין החוקי בהצבעה על בחירת מועמד לפי תקנת-משנה זו יהיה שלושה מארבעה אלה: הנשיא, סגנו ושני יושבי-ראש החטיבות.

בחירת חברים

- 5 רשימת המועמדים שנבחרו כאמור בתקנה 4 (א) או (ב) תועבר לבחירה סופית לאסיפה הכללית השנתית של האקדמיה, כשבה משתתפים לפחות מחצית חברי האקדמיה; הבחירה תהיה בהצבעה חשאית וברוב של שני שלישים מהנוכחים באסיפה.

הודעה על הבחירה

- 6 נשיא האקדמיה יודיע על בחירתם של החברים החדשים, לאחר שקיבל את הסכמתם; חברותו של חבר חדש מתחילה ביום קבלת הסכמתו לכהן כחבר האקדמיה.

חברי-חוץ

- 7 חברי-חוץ ייבחרו בדרך הקבועה בתקנות 3 עד 6, ובשעת ביקורם בישראל יהיו זכאים להשתתף באסיפות כלליות של האקדמיה ובישיבות החטיבה אליה הם משתייכים, אך בלי זכות הצבעה.

* כולל שינויים שאושרו לאחר פרסום התקנון

פרק שני: כינוסי האקדמיה

אסיפה כללית שנתית

8 האקדמיה תתכנס לאסיפה כללית שנתית בסוף כל שנה אקדמאית, ותפקידיה, לפי הצורך, יהיו: בחירת מועמד לנשיא, בחירת סגן הנשיא, בחירת חברי האקדמיה והעניינים שבסמכותה לפי סעיף 11 לחוק.

אסיפה כללית רגילה או מיוחדת

9 אסיפה כללית רגילה או מיוחדת (להלן – 'המליאה') תתכנס על פי החלטת המועצה או על פי בקשתם של לא פחות מחמישים חברי האקדמיה; כן תתכנס המליאה על פי הזמנת המועצה לשמיעת הרצאות מדעיות או לרגל מאורעות חשובים.

מניין חוקי באסיפות כלליות

10 המניין החוקי באסיפות כלליות של האקדמיה יהיה רוב פשוט של חברי האקדמיה הנמצאים בארץ אותה שעה, פרט למקרים שלגביהם נקבע בתקנון זה מניין חוקי אחר.

הזמנות לאסיפות כלליות

11 הזמנות לאסיפות כלליות יישלחו בדואר לחברי האקדמיה לפחות 21 יום לפני מועד האסיפה, ויכילו את סדר יומה של האסיפה.

ישיבות סגורות ופתוחות

12 ישיבות האסיפה הכללית יהיו סגורות לקהל, זולת אם תחליט המועצה על ישיבה פתוחה; ישיבה פתוחה תתקיים לפחות אחת לשנה.

הצבעה באסיפות כלליות

13 ההצבעה באסיפות כלליות תהיה בדרך כלל בהרמת ידיים. פרט למקרה שלגביו נקבעה בתקנון זה הצבעה חשאית, או שאחד החברים בעל זכות הצבעה דרש, לפני ההצבעה, עריכת הצבעה חשאית; ההחלטות יתקבלו ברוב פשוט, פרט למקרה שלגביו נקבע בתקנון זה רוב גדול יותר; היו הקולות שקולים, יהיה ליושב-ראש קול נוסף מכריע.

תוצאות ההצבעה

14 תוצאות ההצבעה ייקבעו על ידי היושב-ראש ופרוטוקול מאושר על ידיו ייחשב כהוכחה על תוצאות ההצבעה; נבצר מן היושב-ראש לאשר את הפרוטוקול, ייעשה האישור על ידי המועצה.
15 תוקפן של החלטות האקדמיה לא ייפגע מחמת התפנות מקומו של חבר או מחמת פגם שחל בתהליך מינויו או בחירתו, או מחמת אי-מסירת ההזמנה לחבר.

ישיבות החטיבות

16 (א) כל חטיבה תקיים לפחות ישיבה אחת בשנה, שיזמן יושב-ראש החטיבה;
(ב) יושב-ראש החטיבה רשאי לזמן ישיבות נוספות של החטיבה וחייב לזמן אם חמישה מחברי החטיבה יבקשוהו לעשות כן;
(ג) הזמנות לישיבות החטיבה יישלחו לחברי החטיבה לפחות שבועיים לפני כל ישיבה; יושב-ראש החטיבה רשאי, במקרים מיוחדים, לקצר את המועד שבו יש לשלוח את ההזמנות לפני כל ישיבה;
(ד) בהזמנה לישיבת חטיבה יפורט סדר היום של אותה ישיבה;
(ה) לפי הזמנת יושב-ראש החטיבה יוכלו להשתתף ולהרצות בישיבות אלה גם אנשים שאינם חברים בחטיבה;
(ו) ישיבות החטיבה תהיינה פתוחות לקהל על-פי קביעה של יושב-ראש החטיבה.

פרק שלישי: מינהל

הנשיא וסגנו

- 17 (א) נשיא האקדמיה וסגנו יהיו מחטיבות שונות.
 (ב) סגן הנשיא ייבחר על ידי האקדמיה לתקופת כהונתו של נשיא האקדמיה.
 (ג) המועצה תמנה ועדה של שישה מחברי האקדמיה, שלושה מכל חטיבה, שתפקידה יהיה להמליץ בפני המליאה על מועמדים לתפקידים של מועמד לנשיא האקדמיה ושל סגן הנשיא; מבלי לפגוע באמור, זכאים גם כל חמישה מחברי האקדמיה להציע למליאה מועמדים לתפקידים האמורים.
 (ד) המועמד לנשיא האקדמיה וסגן הנשיא ייבחרו בהצבעה חשאית.
 (ה) פסקה חברותו של נשיא האקדמיה או של סגן הנשיא באקדמיה, או נבצר ממנו לכהן בתפקידו באופן קבוע, תכונס אסיפה כללית מיוחדת שתבחר במועמד לנשיא האקדמיה או בסגן הנשיא, לפי הצורך, בהתאם להוראות סעיף 7 לחוק ותקנות משנה (א) – (ד).
 (ו) הנשיא, סגן הנשיא והחברים הנבחרים של המועצה יתחילו בתפקידם בתחילת השנה לפי הלוח העברי.
 (ז) עם מינויו של נשיא חדש תסתיים כהונתו של סגן הנשיא הקודם.

יושבי-ראש החטיבות וסגניהם

- 18 (א) יושבי-ראש החטיבות ייבחרו על ידי החטיבות בבחירות חשאיות לתקופה של שלוש שנים.
 (ב) לכל יושבי-ראש ייבחר מדי פעם בפעם, בשעת הצורך או במקרה שיושבי-ראש אחת החטיבות מכהן כנשיא או כסגן הנשיא, ממלא מקום היושבי-ראש בתפקידו כחבר מועצת האקדמיה או בתפקידו האחרים.

הצבעות במועצה

- 19 הצבעות במועצה יהיו בהרמת ידיים בלבד וההחלטות יתקבלו ברוב פשוט, אלא אם יש הוראה אחרת בתקנון זה. היו הקולות שקולים, יהיה לנשיא קול נוסף מכריע. חתימת הפרוטוקול מישיבות והחלטות על ידי הנשיא או ממלא מקומו תשמש כהוכחה לכאורה לנכונותו.

מניין חוקי במועצה

- 20 המניין החוקי בישיבות המועצה יהיה שלושה.

ועדות

- 21 המועצה רשאית, ביזמתה או לפי הצעת החטיבות, למנות ועדות-משנה לטיפול בבעיות הקשורות בתפקידי האקדמיה, ורשאית היא לצרף לוועדות אנשים שאינם חברי האקדמיה.

פרסומים

- 22 המועצה תמנה ועדת פרסומים שתטפל בהוצאת כתבים מטעם האקדמיה.

המנהל האדמיניסטרטיבי

- 23 (א) המנהל האדמיניסטרטיבי (להלן 'המנהל') לא ישתתף בדיונים בעניין מינויו או פיטוריו ובדיונים לפי תקנה 4 (ב) ולא תהיה לו באלה זכות הצבעה.
 (ב) במקרה שנעדר המנהל ימנו יתור חברי המועצה את ממלא מקום המנהל או את המנהל בפועל, אשר יכהן בתפקידו של המנהל עד מינוי המנהל הקבוע החדש.

זכות החתימה

- 24 (א) בעניינים מינהליים וכספיים תחייב חתימת שני חברי המועצה, או חתימת ממלא מקום המנהל, או המנהל בפועל יחד עם חתימת אחד מחברי המועצה האחרים.
- (ב) בשעת הצורך רשאית המועצה להקנות זכות חתימה גם לחברי האקדמיה שאינם חברי המועצה שיוסמכו לכך על ידי החלטת המועצה.
- (ג) בשעת הצורך רשאית מועצת האקדמיה להקנות זכות חתימה גם לעובדים הקבועים של האקדמיה. חתימת חבר מועצת האקדמיה או חבר האקדמיה שהוסמך עפ"י החלטת מועצת האקדמיה בהתאם לסעיף 24 (ב), יחד עם חתימת עובד האקדמיה שהוסמך עפ"י החלטת מועצת האקדמיה כאמור, תחייב את האקדמיה.

ארכיון וספרייה

- 25 האקדמיה תקיים ארכיון וספרייה לצרכיה.

סדרי העבודה

- 26 האסיפה הכללית תקבע, על פי הצעת המועצה, כללים והוראות לעבודתה ולעבודת החטיבות והוועדות.

פרק רביעי: ביקורת

הזמנת מבקר

- 27 (א) המועצה תזמין מדי פעם בזמנים שיראו לה, אדם שאיננו עובד האקדמיה, לערוך ביקורת בעניינים של מינהל האקדמיה (להלן – המבקר);
- (ב) המבקר יבדוק אם המינהל פעל בהתאם לחוק ולהוראות שנקבעו על פיו, ואם רשויות האקדמיה ועובדיה נהגו לפי העקרונות של מינהל תקין;
- (ג) המבקר לא יהיה נתון במילוי תפקידו למרותו של גוף או אדם כלשהו באקדמיה ולא יהיה תלוי בהם;
- (ד) המבקר יגיש למועצה דין וחשבון שבו יפרט את ממצאי ביקורתו. אם גילה ליקויים, יביא בדין וחשבון את המלצותיו לתיקונם ומניעתם.

פרק חמישי: הוראות שונות

ביטול

- 28 התקנון הנוכח בסעיף 15(א) לחוק – בטל.

שינויים בתקנון

- 29 המליאה, ברוב של שלושה רבעים מן הנוכחים בה, רשאית, לאחר התייעצות עם שר החינוך והתרבות, להכניס שינויים בתקנון זה, להוסיף על הוראותיו ולגרוע מהן.

השם

- 30 לתקנון זה ייקרא יתקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, תשכ"ב/1962 (תיקונים תשל"ו/1975; התשמ"ו/1986).

10. חברים שנפטרו

שנת בחירה	פרופסור לתלמוד, האוניברסיטה העברית בירושלים	אברמסון, שרגא (תרע"ו-תשנ"ו)
תשל"ח/1978	פרופסור לפרזיטולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אדלר, שאול (תרנ"ה-תשכ"ו)
תש"ך/1959	פרופסור מחקר לאלקטרוניקה, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	אולנדורף, פרנץ (תרי"ס-תשמ"ב)
תש"ך/1959	פרופסור לתלמוד ולמדרש, האוניברסיטה העברית בירושלים	אורבך, אפרים אלימלך (תרע"ב-תשנ"א)
תשכ"א/1961	פרופסור להיסטוריה של העמים המוסלמיים, האוניברסיטה העברית בירושלים	איילון, דוד (תרע"ד-תשנ"ח)
תש"ך/1959	פרופסור לתלמוד ולמדרש, האוניברסיטה העברית בירושלים	אלבק, חנוך (תר"ן-תשל"ב)
תשמ"ז/1987	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע רחובות	אלכסנדר, שלמה (תר"ץ-תשנ"ח)
תשנ"ב/1991	פרופסור להיסטוריה עתיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אשרי, דוד (תרפ"ה-תש"ס)
תש"ך/1959	פרופסור לפילוסופיה סוציאלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בובר, מרדכי מרטין (תרל"ח-תשכ"ה)
תשכ"ט/1969	פרופסור לכימיה פיזיקלית, המכון לחקר הנגב, באר-שבע	בלוך, משה רודולף (תרס"ב-תשמ"ה)
תשמ"א/1981	פרופסור לסוציולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בנידוד, יוסף (תר"ף-תשמ"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לתולדות עם ישראל בימי-הביניים, האוניברסיטה העברית בירושלים	בער, יצחק פריץ (תרמ"ט-תש"ס)
תשכ"ד/1964	פרופסור לסטטיסטיקה ולדמוגרפיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בקי, רוברטו (תרס"ט-תשנ"ו)
תש"ך/1960	פרופסור לכימיה אורגנית, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברגמן, ארנסט דוד (תרס"ד-תשל"ה)
תשכ"ח/1968	פרופסור לפרמקולוגיה, בית-הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	ברגמן, פליקס (תרס"ח-תשס"ב)
תש"ך/1959	פרופסור לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברגמן, שמואל הוגו (תרמ"ד-תשל"ה)
תשכ"ג/1963	פרופסור ללוגיקה ולפילוסופיה של המדעים, האוניברסיטה העברית בירושלים	בריהלל, יהושע (תרע"ה-תשל"ו)

תשל"ו/1975	פרופסור לכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברונו, מיכאל (תרצ"ב-תשנ"ז)
תש"ך/1959	פרופסור לביולוגיה, מכון ויצמן למדע, רחובות	ברנבלום, יצחק (תרמ"ד-תש"ס)
תשל"א/1971	פרופסור למדידה פסיכולוגית וסוציולוגית, האוניברסיטה העברית בירושלים	גוטמן, אליהו לואיס (תרע"ו-תשמ"ח)
תשל"ו/1976	פרופסור לכימיה, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	גינצבורג, דוד (תר"ף-תשמ"ח)
תשנ"ה/1994	פרופסור לשפות שמיות עתיקות, האוניברסיטה העברית בירושלים	גריןפלד, חיים יונה (תרפ"ו-תשנ"ה)
תשכ"ג/1962	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע, רחובות	דה-שליט, עמוס (תרפ"ז-תשכ"ט)
תש"ך/1959	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	דינור, בן-ציון (תרמ"ד-תשל"ג)
תשכ"ו/1966	פרופסור לזואולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	האז, גיאורג (תרס"ה-תשמ"א)
תשכ"א/1961	פרופסור ללימודים קלסיים, האוניברסיטה העברית בירושלים	וירשובסקי, חיים (תרע"ו-תשל"ז)
תש"ך/1960	פרופסור לפיזיולוגיה פתולוגית ולביוכימיה, בית-הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	ורטהיימר, חיים ארנסט (תרנ"ג-תשל"ח)
תש"ך/1960	פרופסור לבוטניקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	זהרי, מיכאל (תרנ"ח-תשמ"ג)
תש"ך/1960	פרופסור למשפט אזרחי, האוניברסיטה העברית בירושלים	טדסקי, גוידו (גד) (תרס"ז-תשנ"ג)
תש"ך/1959	פרופסור לשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	טור-סיני, נפתלי הרץ (תרמ"ז-תשל"ד)
תשכ"ח/1968	פרופסור להיסטוריה של העת החדשה, האוניברסיטה העברית בירושלים	טלמון, יעקב לייב (תרע"ו-תש"ס)
תשכ"ד/1964	פרופסור לארכיאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ידין, יגאל (תרע"ז-תשמ"ד)
תשכ"ד/1964	פרופסור לפיזיקה ניסיונית, האוניברסיטה העברית בירושלים	כהן, סולי גבריאל (תרפ"א-תשמ"ד)
תשכ"ט/1969	פרופסור לתלמוד, בית המדרש לרבנים באמריקה, ניו יורק	ליברמן, שאול (תרנ"ח-תשמ"ג)
תשמ"ה/1985	פרופסור למקרא, אוניברסיטת תל-אביב	ליכט, יעקב (תרפ"ב-תשנ"ג)

תשל"ט/1979	פרופסור לפיזיולוגיה, מכון ויצמן למדע, רחובות	לינדנר, יוחנן (תרפ"ט-תשמ"ג)
תשנ"ט/1999	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע, רחובות	ליפסון, שניאור (תרע"ד-תשס"א)
תשנ"ז/1997	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	מורג, שלמה (תרפ"ו-תשנ"ט)
תש"ך/1960	פרופסור לתולדות עם ישראל בימי המקרא ולארכאולוגיה של ארץ-ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	מזר, בנימין (תרס"ו-תשנ"ה)
תשכ"ח/1968	פרופסור לאופתלמולוגיה, בית-הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	מיכאלסון, יצחק (תרס"ג-תשמ"ב)
תשמ"ד/1984	פרופסור לקרדיולוגיה, בית-הספר לרפואה של אוניברסיטת תל-אביב ובית החולים ע"ש שיבא, תל-השומר	נויפלד, הנרי (תרפ"ג-תשמ"ז)
תש"ך/1959	פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים	סגל, משה צבי (תרל"ז-תשכ"ח)
תשכ"ב/1962	פרופסור ללשון וספרות יידיש, האוניברסיטה העברית בירושלים	סדן, דב (תרס"ב-תש"ן)
תשכ"ב/1962	פרופסור להיסטוריה ולפילוסופיה של המדעים, האוניברסיטה העברית בירושלים	סמבורסקי, שמואל (תר"ס-תש"ן)
תשכ"ט/1969	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	עמיצור, שמשון אברהם (תרפ"א-תשנ"ד)
תש"ך/1959	פרופסור לבלשנות מצרית ושמית, האוניברסיטה העברית בירושלים	פולוצקי, הנס יעקב (תרס"ה-תשנ"א)
תשכ"ג/1963	פרופסור לכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פטינקין, דן (תרפ"ב-תשנ"ה)
תש"ך/1960	פרופסור לפילוסופיה כללית ויהודית, האוניברסיטה העברית בירושלים	פינס, שלמה (תרס"ח-תש"ן)
תשכ"א/1961	פרופסור לגיאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פיקרד, יהודה ליאו (תר"ס-תשנ"ז)
תשל"ז/1977	פרופסור לביולוגיה של התא, מכון ויצמן למדע, רחובות	פלדמן, מיכאל (תרפ"ו-תשס"ה)
תש"ם/1980	פרופסור למדעי הדתות, האוניברסיטה העברית בירושלים	פלוסר, דוד (תרע"ז-תש"ס)
תשכ"א/1961	פרופסור למתמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע, רחובות	פקריס, חיים לייב (תרס"ח-תשנ"ג)

תשכ"ג/1963	פרופסור להיסטוריה של ימי-הביניים, האוניברסיטה העברית בירושלים	פראוור, יהושע (תרע"ז-תש"ן)
תש"ך/1960	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פרנקל, אברהם הלוי (תרנ"א-תשכ"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לגניקולוגיה ולאובסטטריקה, בית-הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	צונדק, ברנהרד (תרנ"א-תשכ"ז)
תשכ"א/1961	פרופסור לרפואה פנימית באוניברסיטת ברלין; פרופסור-אורח באוניברסיטה העברית בירושלים	צונדק, הרמן (תרמ"ז-תשל"ט)
תש"ך/1959	פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים	קויפמן, יחזקאל (תרנ"א-תשכ"ד)
תש"ך/1959	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע, רחובות	קציר, אהרן (תרע"ג-תשל"ב)
תשל"ד/1974	פרופסור לספרות אנגלית ואמריקאית, אוניברסיטת תל-אביב	קרוק-גלעד, דורותיאה (תר"ף-תש"ן)
תשמ"א/1981	פרופסור לבלשנות כללית והודו-אירופית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רוזן, חיים ברוך (תרפ"ב-תשנ"ט)
תש"ך/1959	פרופסור-מחקר לפיזיקה, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	רוזן, נתן (תרס"ט-תשנ"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לפילוסופיה כללית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רוטנשטרייך, נתן (תרע"ד-תשנ"ד)
תש"ך/1959	פרופסור למחקר במכניקה עיונית ושימושית, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	רינר, מרכוס (תרמ"ו-תשל"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לפיזיקה עיונית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רקח, יואל (תרס"ט-תשכ"ה)
תשנ"ה/1994	פרופסור לפיזיקה תיאורטית ושימושית, מכון ויצמן למדע, רחובות	שטריקמן, שמואל (תר"ץ-תשס"ד)
תשל"ח/1978	פרופסור להיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	שטרן, מנחם (תרפ"ה-תשמ"ט)
תשכ"ד/1964	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	שירמן, חיים (תרס"ה-תשמ"א)
תש"ך/1959	פרופסור לקבלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	שלום, גרשם (תרנ"ז-תשמ"ב)
תשמ"ו/1986	פרופסור לספרות יידיש, האוניברסיטה העברית בירושלים	שמרוק, חנא (תרפ"א-תשנ"ז)